

พระบรมวงศานุวงศ์

นิพนธ์

คำโครงการ

เศรษฐกิจ

หลวงประดิษฐมนูธรรม

(สมุดปกขาว)

ล
D5
582.73
ข25
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ใน

มเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

แห่งกรุงสยาม

สำนักงานการพิมพ์ ศ.ศิลาพานนท์

บันทึกพระบรมราชวินิจฉัย

เรื่อง

เค้าโครงการเศรษฐกิจ
ของหลวงประดิษฐ์มนูธรรม

สำนักงานการพิมพ์ ศ. ศิลปานนท์

๒๓๓ ถนนดินสอ พระนคร.

หนังสือสงวน

๑๖/๘/๖๑

คำนำ

การจัดพิมพ์ พระบรมราชวินิจฉัย คณาจารย์—
 เศรษฐกิจ ของหลวงประดิษฐมนูธรรม ครองที่ ๒ นี้ ข้าพเจ้า
 รูดึก ขาบซึ่งใน พระกรุณาธิคุณ ของท่านผู้จัดการ พระมรดก
 เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ทรงประทานอนุญาตให้ข้าพเจ้าจัดพิมพ์
 ออกจำหน่ายได้

การจัดพิมพ์ครั้งที่ ๓ จำนวน ๓,๐๐๐ ฉบับ รูดึกว่า
 พระบรมราชวินิจฉัย อยู่ในความสนใจของปวงชาวไทย
 เป็นอย่างมาก อันแสดงให้เห็นพระปรีชาดำรินในหัตถ์การ
 เศรษฐกิจของพระองค์ท่านเป็นอย่างดี การจัดพิมพ์หนังสือ
 ประวัติศาสตร์เต็มคำขวัญของชาติเต็มนี้ เจตนาอันยิ่งใหญ่
 ของข้าพเจ้าจากเพอบรมรทกให้เป็นหนังสือ ประวัติศาสตร์ เท้า
 มิได้มุ่งประโยชน์ใด ๆ ในทางการเมือง แต่ก็มิมีนัยการ
 มีองคนใดหนุนหลังข้าพเจ้า

(๖)

พระราชบรรพตกนิ เป็นพระราชบรรพตกสำคัญเล่มหนึ่ง
นับตั้งแต่สร้างกรุงรัตนโกสินทร์มาจนถึงปัจจุบัน ยังไม่เคย
มีพระมหากษัตริย์องค์ใดในประวัติศาสตร์ ที่ทรงใช้พระ-
ราชภาระอันหนักในการวิจารณ์ ชัดแย้ง ความคิดเห็นใน หตัก
การเศรษฐกิจกับราษฎรสามัญชน (ปรี๊ดพนมยงค์)

อย่างไรก็ดี การจัดพิมพ์พระราชบรรพตกนิ ข้าพเจ้า
ขอน้อมเกล้าถวายแด่ พระราชกุศลใน การที่ พระบาทสมเด็จพระ
ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สำคัญเล่มนี้ พระวินิจฉัยของพระองค์ท่านประทับอยู่ ณะ
วิจารณ์ใด ขอได้ทรงรับส่วนพระราชกุศลแห่งการจัดพิมพ์
หนังสือพระราชบรรพตกนิ จากข้าพระพุทธเจ้าด้วยเถิด.

ศักดิ์ ศิลปานนท์

สำนักงานการพิมพ์ ศ. ศิลปานนท์

๒๓๓ ถนนดินสอ พระนคร.

บันทึกพระบรมราชวินิจฉัย

เรื่อง

เค้าโครงการเศรษฐกิจ ของหลวงประดิษฐมนูธรรม

ข้าพเจ้าได้อ่านเค้าโครงการเศรษฐกิจ, และร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วย การประกัน ความสุขสมบูรณ์ ของราษฎร กับเค้าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบเศรษฐกิจตลอดแล้ว ขอให้ความเห็นพิจารณาข้อความต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ข้อ ๑. หมวด ๑ ว่าด้วยหลักของคณะราษฎร ข้อ

จากว่าการที่จะจัดการ บำรุงการ เศรษฐกิจ นั้นก็ดีแล้ว แต่ความในหมวดนี้ ข้าพเจ้าไม่มีความเห็นอันใดพิศดารนอกจาก ข้อสำคัญมีอยู่เพียงว่า ถ้าจะทำการตามโครงการเศรษฐกิจนี้

เมื่อดูแล้ว ขอได้จัดการให้ราษฎรได้เป็นผู้เลือกที่จะใช้การ
เศรษฐกิจจริง ๆ คือขอให้ฟังเสียงราษฎรจริง ๆ อย่า
ได้หักโหมบังคับเขาโดย ทางอ้อม หรือโดย ทางใดทางหนึ่งให้
ออกเสียงเห็นด้วยเลย ขออย่าโกรธราษฎร ถ้าเขาพากัน
ออกเสียงมาว่าไม่ชอบวิธีเหล่านี้ ซึ่งย่อมทำให้เกิดความไม่
พอใจแก่ พวกของผู้เขียน โดยแน่นอน และขออย่าได้ว่า ๆ
ราษฎรนั้นถือทสิริมาทรงมงายหรือเป็นอุบาทว์กาด์โลก

หมวดที่ ๒

ข้อ ๒. หมวด ๒ ความแร้นแค้นของราษฎร ผู้เขียน

เด่าว่าราษฎรเวदानนแร้นแค้นอดอยากเต็มทน และราษฎร
ทั่วไปไม่ทราบเลยว่า รุ่งขึ้นจะมี อาหารเพียงพอไม่ขาดแคลน
หรือไม่ ข้าพเจ้าอดกล่าว่าราษฎรของเราอดอดจนคนชั้น
คนชดทาน ยังมีได้ปรากฏเลยว่าอดตาย คนที่อดตายจะมีก็
แต่คนที่กินไม่ดังเพราะความเจ็บไข้เท่านั้น แม้แต่สุนัขก็ตาม
อดก็ปรากฏว่ายังไม่มอดตาย แม้แต่ในปีหน้าท่วม พ.ศ. ๒๔๖๐

ผู้เขียนก็ยกตัวเองในเค้าโครงการเศรษฐกิจภาค ๒ ว่า ไม่
 มีราษฎรอดตายเพราะมีข้าวเพียงพอกจะแจกกันกิน และยังมี
 มีเหลือเอาไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ด้วยซ้ำ ความอด
 อยากรแค้นแค้นนี้ ย่อมแต่ใช้ตราชดเชยเป็นเครื่องวัด
 คนที่ได้อะไรเดือน ๒๐๐ บาท ก็อาจนับว่าอดอยากแค้นก็ได้
 ถ้าเทียบฐานะการกินอยู่กับผู้ที่ได้อะไรเดือน ๆ ละพันบาท จริง
 อยู่ราษฎรของเราจึงไม่มีคักอยู่โดยทั่วไป และไม่มีเครื่อง
 แต่งตัวแบบฝรั่งแต่งโดยทั่วไปและไม่ได้มีรายได้เท่ากับคนงาน
 ของฝรั่ง ถ้าคิดเทียบตามอัตราเงิน แต่ฝรั่งนั้นถึงได้มากก็
 ใช้น้อย เพราะราคาเงินของเขาถึงแม้จะสูงก็จริง เมื่อเทียบกับ
 เงินของเรา แต่อำนาจในการซื้อสิ่งของบำรุงร่างกายนั้น
 มีน้อยกว่าของเราแน่ ๆ ถ้าจะเปรียบเทียบถึงใจและความพอใจ
 (Contentment) ของราษฎรฝรั่ง และ ราษฎรของเราแล้ว
 ข้าพเจ้าเชื่อว่าราษฎรของเรามีความสุขใจมากกว่าเสียอีก ข้าพเจ้า
 ยอมรับว่าฐานะของการอยู่กินของราษฎรของเรานั้นยังต่ำกว่า
 ฐานะของราษฎรในเมืองต่างประเทศ ดังเช่นอังกฤษหรือ

อเมริกา แต่ตามรายงานของโปรเฟสเซอร์ซิมเมอร์แมนนั้น
 กล่าวว่าฐานะของเราน่าจะดีกว่า บรรดาราษฎรในประเทศอื่น ๆ
 ในทวีปเอเชีย (โดยเฉพาะบนพื้นที่ที่ไม่รวมเกาะต่าง ๆ) และ
 มีความอดอยากแร้นแค้นทั้งกายและใจน้อยกว่าราษฎรชาวนา
 ในประเทศรัสเซียซึ่งใช้โครงการเศรษฐกิจชุมชนอยู่ณบัดนี้โดย
 แน่นนอน ราษฎรของเรามีคนหรือเกือบจะไม่มั่งคั่งที่
 นอนกต่างคืนแต่นักว่ารุ่งขึ้นเขาจะหาข้าวกินไม่ได้, นอก
 จากผู้นั้นจะกระดุกกระดิกตัวไม่ได้ หาไม้ฉะหนังกินได้
 เสมอ ในประเทศรัสเซียเดี่ยอกั้ราษฎรชนตาไม่หัดบ รุ่ง
 ขึ้นไม่ทราบว่าจะได้อาหารกิน เพียงพอ หรือไม่ เพราะถ้า
 ด้หกรณ้หาอาหารมาไม่ได้แล้วเพียงพอ ซึ่งปรากฏอยู่เป็น
 ของประจำวัน การขออาหารก็หาไม่ได้ บางครั้งอาจ
 ต้องอดด้วยซ้ำ จะไปขอใครเขาก็กินไม่ได้ จะกลับไปทำ
 ของตัวกินเองก็ไม่ได้ เพราะไม่มีที่จะไปทำกินเสียแล้ว คน
 ไทยเรากายยังมีส่วนที่จะปลูกข้าว ปลูกผักได้แล้ว ก็ยังหวัง
 อยู่ได้เสมอว่าจะพอหาข้าวกินได้ไม่อดอยาก นอกจากถ้า

ดำเนินกิจการแบบวิธีเซี่ยเซ้าแล้ว ความอดอยากจนตายนี้
อาจปรากฏกลายเป็นจริงหนักได้ ไปรเฟซเซอร์ชิมเมอร์แมน
กล่าวว่า รายได้แต่ละฐานะของการอยู่กับของราษฎรไทยนั้น
ดั่งกว่าราษฎรชาติใดๆ ทั้งหมดในทวีปเอเชียที่อยู่บนพหนทวีป
ตะวันออกสำคัญ ย่อมเป็นเครื่องสนับสนุนความเห็นของข้าพเจ้า
อีกส่วนหนึ่ง

หมวดที่ ๓

ข้อ ๓. การประกันความดีสุดมบูรณ์ของราษฎร การ
ที่จะคิดประกันความดีสุดมบูรณ์ดังนบน ความจริงย่อมเป็น
ของดีแน่ แต่ตามธรรมดาของการประกันแล้ว ผู้ประกันย่อม
จะต้องตั้งสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกเบียดขึ้น เพื่อประกันความดี
สุดมบูรณ์ตามแบบนบน ผู้ประกันจะต้องเสียอะไรแรกเบียดขึ้น
แรงงานและการเสียภาษีอัน ตระเด็ก ตระน้อย เท่านั้น ตระหรือ ที่จะ
เป็นค่าแตกเบียดขึ้น ข้าพเจ้าอยากจะว่าๆ ค่าประกันความดี
สุดมบูรณ์อันนบน คือต้องตั้งตระเด็กภาพเสียตระกรมัง การ

เป็นไทยจะกลายเป็นทาสได้ยะตระมะมัง เพราะตามที่ปรากฏ
 ในประเทศราชซึ่งกัใช้วิธีประกันแบบนั้นเหมือนกัน ราษฎร
 คงประกันความดีด้วยเดรัภาพของเขา และยอมตนเป็นทาส
 รัฐบาล เมื่อได้อ่านวิธีดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจที่
 เขียนมาทาง ๒ ภาค ซึ่งเป็นวิธีการเหมือนกันที่ใช้อยู่ในรัฐ—
 เชียนแดง ก็ไม่ต่างอันใดอันที่จะเห็นได้ นอกจากว่าการ
 ฝั่งจะต้องเป็นไปตามรูปเดียวกันได้เป็นแน่ ก็เมื่อการประกัน
 ความดีซึ่งสมบูรณ์นี้อาจต้องแตกเป็ดย่นด้วยเดรัภาพ ความเป็น
 ไทยแดง ก็ออกจะเป็นการยากดักหน้อยที่จะเดออกย่นดัดตะ
 ออกประกัน หรือเห็นว่าไม่เห็นมากอะไรที่จะดัดเดรัภาพ?

ข้อ ๕. ราษฎรชอบเป็นข้าราชการ ความชอบอาจ

เป็นจริงได้ แต่ถ้าไม่ใช่จริงอย่างตลอด เพราะเหตุว่าความ
 หมายของราษฎรในคำว่า “ข้าราชการ” นั้นมิได้หมายตรง
 ดังที่เขียนหมาย “ข้าราชการ” ตามความจริงของราษฎร
 นั้น คือผู้ทรงอำนาจช่วยการงานหรือผู้เป็นเดรัภาพ ก็น
 ราษฎรและทำงานเบาๆ ในประเภทเช่นว่าน ข้าราชการเช่นนั้น

ข้าพเจ้ายอมรับว่า ราษฎรอยากเป็นจริง เพราะ ต่บยัดไม้
 คองเห็นอยยยากอนใจ แต่ถึงกระนั้นเองก็ยังไม่เป็นการจริง
 ทงต้น เพราะมีราษฎรหลายคนที่ไม่พึงประสงค์จะเป็นแม่แต่
 เต็มย่น เขาชอบประกอบการอาชีพทำการเป็นอดีตระตงนม
 จำนวนอยู่มากไม่้อย ข้าราชการที่ผู้เขียนหมายนหม ๒ ขน
 คือข้าราชการนง โตะและข้าราชการออกแรงขุดดิน ข้าราชการ
 ประเภทตงน เชื่อแน่ว่าไม่มีใครอยากเป็นเลยจะมีอยู่น้อย
 เตมที่ ดูตัวอย่าง เรือง กรรมกรว่างงาน ที่อยากได้งานทำ
 กรรมกรพวกเหล่านี้มาบอกว่า ว่างงานและอยากเข้าทำงาน
 อย่างเอิกเริกและแแต่ดงว่าไคงาน ประเภทใด ก็เขา แต่ครน
 รัฐบาลจัดการหางานขุดดินทำถนนให้ไม่มีใครเขา ทงนช
 ให้เห็นได้ว่า ดั่งที่เขาประสงค์ นนตำแหน่ง ข้าราชการ ทงน โตะ
 หรือทมหนาทยนหมุน โนนเบ็ดนด้ารอยๆ เท่านั้น พวกที่ชอบ
 อยากเป็นข้าราชการนง โดยมาก เป็นผู้ที ใ้รับการ คักษา
 แแต่คราคาคั่วของตัวดั่งเงินไปทีจะไปทำนา ชอบจะเป็นแต่

ชนเต็มยหนงชตนาสา และนงเกยงการมในชอกฎหมาย เท่าน
แต่ด้วพระราชฎรด้วมากจรง ๆ นน เชอว่ามนอยคนทอยาก
เป็น คุดออย่างทหารทถูกเกณทเขามารบราชการ เทด้านนค
เป็นข้าราชการโดยพรอมบริบรณและมีัจยทง ๔ ชอ เป็น
เครของเตยงชวคออย่างบริบรณ แต่ถึงกระหนกปรากฎว่าหน
อยเนอง ๆ มิได้ชาด ก็ผู้เขยงจะตงด้หกรณและให้ราชฎร
เขาเป็นข้าราชการชุดคินออกแรงให้ด้หกรณ และ บังคบให้อย
ไควณยของข้าราชการ ช่งถาผิดหรือเกยจครานกจะถกถง
โทษได้หลายถถาน เดยงคักกงไม่ตวงกับกรมทหารนคถงน
แล้ว ผู้เขยงนคหรือว่าราชฎรจะพากันมีความบคยนคพอ
ใจ และไม่มีการหัดกเดยงคังเช่นความเป็นไปนกรมทหาร
การบังคบให้ราชฎรรบราชการเป็นทหาร ๒ ปีนนไม่ด้ กระไร
ไม่ทารุณเกินไป แต่การทังจะให้ราชฎรตองรบราชการชุดคิน
และอยู่ไควณยคด้วยทหารคตคชวคแล้ว ออกจะหนกมือ
ไปด้กหน่อถยกระมิง ชาวเจัจงเห็นไควคังไม่มีราชฎรคน
ไคทอยากเป็นข้าราชการชุดคินตามทคาคหมายนคคอก

ข้อ ๕. เงินเป็นสิ่งที่ใช้แลกเปลี่ยน เงินนั้นเป็นแต่เพียง

คะแนน เป็นสิ่งที่กินเข้าไปไม่ได้ และมีประโยชน์อยู่ก็แต่
 สำหรับใช้แลกเปลี่ยนปัจจัยแห่งการดำรงชีวิตเท่านั้นจริงๆอยู่
 แต่เราต้องอย่าลืมว่าคนบางคนไม่เห็นมีอะไรที่จะเป็นเครื่องแลกเปลี่ยน
 นิตเท่ากับเงิน เพราะเงินนั้นคนพอใจที่จะรับไว้ทุกคน
 ถ้าเด็กเงินก็ของกตัญญูใช้วิธีโบราณ คือการแลกสิ่งของ
 ด้วยของ ซึ่งคงทำให้เกิดความลำบากแก่มหาชนไม่น้อย
 กล่าวคือ คนเรานิยมใจไม่เหมือนกัน มีความอดอยากได้ไม่
 เหมือนกัน ถ้าเราเอาของที่เรามิชอบจะไปแลกกับอาหารหรือ
 ที่เราประสงค์จากคนอื่น เราไม่มีความรู้สึกแน่นอนเลยว่า
 ใต้ของนั้นมา เพราะเจ้าของของสิ่งนั้นเขาอาจไม่ต้องการสิ่ง
 ที่เราเอาไปแลกก็ได้ การเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดติดต่อระหว่าง
 บุคคลลำบากขึ้นอีกมาก ถ้าเด็กเงินก็เท่ากับถอยหลังเข้าคลอง
 ไปหาสมัยเก่า ซึ่งผู้เขย่นดูเหมือนกันจะไม่ชอบมีใช้หรือ คนเรา
 นั้นถึงแม้เขย่นจะนำโครงการเศรษฐกิจออกใช้แล้วก็ตาม ก็
 คงยังคงมีการติดต่อซึ่งกันอยู่เสมอ ถ้าเด็กเงิน ความลำบาก

หรือรัฐบาลจัดชนนกรหาอาหารขายให้ราษฎรไม่พอ คนที่
 ยากกินหรือกินไม่คุ้มก็อยู่ในเมืองต่อไปไม่ไหว ต้องทิ้งบ้าน
 ไปอยู่ตามบ้านนอกเพื่อประทังชีวิตจะได้หากินจากพนดิน เพื่อ
 ทหารของแดงเปลี่ยนได้ดิน พดเมืองในประเทศรัสเซียมี
 ประมาณ ๑๕๐ ล้านคน แต่ปรากฏว่าเพียง ๑๒ ล้านเท่านั้น
 ได้รับความดูแลจากรัฐบาล พวกชนกอยู่ตามยถากรรมถูกริบ
 โดยภาษีทางอ้อมไปบ้าง ถูกกดขี่ต่าง ๆ ไปบ้าง พวก ๑๒ ล้าน
 ที่ใครบเดยงคุกเค็มทน เพราะเงินไม่มีราคา พดเมืองในกรุง
 เปโตรกราด (Petrograd) นั้นเคยมีอยู่ ๒,๖๐๐,๐๐๐ คน แต่
 เมื่อใดเกิดทาวรณแดง มีคนแค่เพียง ๖ แสนเท่านั้น เพราะ
 อยู่ต่อไปไม่ไหว เพราะอยู่ต่อไปก็ไม่มีอะไรจะไปแดงของกิน
 ดึงดูดแล้ว คดีตัวอย่างทหารของเราที่ผู้บังคับบัญชาได้
 พยายามหลายครั้งแล้วที่จะใหม่การเดยงอาหาร เป็นตัวรวม
 แดงดการจ่ายเบยเดยงแต่ทหารไม่พอใจเดย ชอบรับเบย-
 เดยงไปชอกนเองดีกว่า ดึงนยอมเห็นโตวาเงินนหยงมีความ
 ด้าคณูเพียงไรเพราะณะนั้น ผู้เขยงจะดำเนินการอย่างไรก็ตาม

ต้องพยายามอย่าทำลายค่าของเงินให้ลงไปเสีย และถ้าจะให้ราษฎรเป็นข้าราชการทั้งหมดแล้ว และจะจ่ายเงินเดือนให้ก็เป็นเงินจริง ๆ ไม่ใช่กระดาษไม่มีราคา หาไม่จะทำให้ราษฎรได้รับความลำบากโดยแท้ อย่าลืมว่าถ้าเด็กเงินเสียแล้วจะไม่มีวิธีตราค่าตั้งของอย่างไร จะต้องถอยหลังเข้าคลองไปใช้วิธีแลกเปลี่ยนอย่างโบราณ (Bartering system) อีก ดึงหรือคือความเจริญ?

ข้อ ๖ ธนาคารแห่งชาติ การตั้งธนาคารแห่งชาตินั้น จะสำเร็จได้หรือไม่ย่อมแล้วแต่ราษฎรจะเชื่อบริษัทใด ถ้ารัฐบาลดำเนินการค้าขายชาติทุนและมาเอาเงินจากธนาคารแห่งชาติไปไม่รู้จักจบคั้งแล้ว ธนาคารเห็นจะอ่อนแอเต็มที เพราะฉะนั้นการตั้งธนาคารแห่งชาติเพื่อบำบัดหนี้สินคงค้างแล้ว คือจะให้ราษฎรเอาเงินฝาก ถ้าราษฎรไม่เชื่อจะทำอย่างไร ราษฎรนั้นยังเขาใจน้อยเต็มทีในเรื่องนี้ ดูแต่ชาวนาชอยฝรั่งเข้ดก็ไม่ใคร่ชอบเอาเงินฝากในธนาคารเสียแล้ว ราษฎรของเราซึ่งกึ่งไม่ฉลาดเฉลียวเท่านั้น จะทำบางเห็น

จะเชื่อได้ยากสักหน่อย คงอดมด้นก่งมานานแล้วแต่ก็ไม่
 ปรากฏว่ามีคนนำเงินไปฝากเท่าใด การใช้เครื่องแลกเปลี่ยน
 เชกกับคนไทยทั่วไปคงทำไม่ได้ เพราะยังเข่นหนั่งดีไม่
 เป็นอีกมาก หรือการทำบัญชีอย่างไม่มีเงิน (Moneyless
 account) แบบวีดีโอที่ว่างนึ่งง่ายหนา ไม่ต้องการความ
 รุ้อื่นใดนอกจาก บวก ลบ คูณ หาร นึ่งดั่งดึ่งว่าทำได้ไม่ดึ่ง
 ดัดงนึ่ง วีดีโอเคยดองทำการเหต่านมาแล้ว เช่นพยายาม
 เก็บเงิน แต่ผลท่ดัดงนึ่งกลับไปใช้เงินอีก และข้าราชการ
 ก่ได้รับเงินเดือนเป็นเงิน แต่เป็นเงินที่ราคาตกมาก ๆ เท่านั้น
 (Depreciated currency) ถ้าไทยเราดองรับการกระทำเช่น
 ึ่งบางเห่นจะเต็มท่ดัดงนึ่ง

ข้อ ๗ ราษฎรไม่มีทคนแะเงินทพอ ผู้เขียนก่ด่าว
 ึ่งว่าราษฎรของเรานมจ่านวณ ๗๗% ึ่งไม่มีทคนแะทุนท่จะทำ
 ึ่งอะไรได้เอง แต่ข้าพเจ้าได้พบในรายการของโปรเฟซเซอร์
 ึ่งซิมเมอร์แมน ก่ด่าวว่าราษฎรท่ไม่มีทคนแะเงินทุน ท่จะทำ
 ึ่งการดึ่งงงพเองมีแต่เพียง ๓๖% เท่านั้น ดึ่งก็ดกนึ่งมากก่กว่าผู้ท

เขียนกำหนด ^{๑๒}จริงอยู่ที่เงินทุนอาจไม่มากนัก ^{๑๓}แต่ทัศน
เขามั่นแน่ ^{๑๔}ไม่ต้องสงสัยเลย

ข้อ ๘ ^{๑๕}ทัศน ^{๑๖}แรงงาน ^{๑๗}เงินทุนของประเทศ ^{๑๘}ผู้เขียน

กล่าวว่า ^{๑๙}สื่อเสียงของประเทศสยามน้อยอยู่ ^{๒๐}และพณดิน

จำนวนพดเมืองก็มีอยู่ ^{๒๑}มากพอที่จะจัดการตามโครงการนั้นได้

โดยไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ^{๒๒}ขออนุญาตนำดังลี้ลับอยู่ ^{๒๓}ตะกระมัง

เพราะในประการที่ ๑ ^{๒๔}เมื่อเราประกาศที่จะดำเนินการตามโครง

การนั้นแล้ว ^{๒๕}ผู้เขียนเชื่ออย่างไรว่า ^{๒๖}ประเทศเพื่อนบ้านเขา

จะพากันเห็นด้วย ^{๒๗}วิธีการที่จะทำ ^{๒๘}จริงอยู่ไม่ใช่วิธคอมมิวนิสต์

แต่ก็เป็นวิธีที่เขายินยอม ^{๒๙}ใช้และประเทศต่าง ๆ ^{๓๐}เขาเห็นวชน

เหตุที่เป็นอันตรายแก่สันติสุขของโลก ^{๓๑}ถ้าเราใช้บางเราจะ

หวังอย่างไรได้ ^{๓๒}ว่าสื่อเสียงของเราจะยังหอมอยู่ ^{๓๓}ดังเคยจนการท

จะทางนั้นเสียอีก ^{๓๔}จะทำให้สื่อของประเทศที่หมกมุ่นอยู่ ^{๓๕}เสื่อม

เสียไป ^{๓๖}ถ้าดังนั้นแล้ว ^{๓๗}จะหาเงินที่ไหนมา ^{๓๘}เป็นทุน ^{๓๙}โดยมิต้องทำ

ความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน

๒/25

หมวดที่ ๔

หน้าออกนอกห้องสมุด

บทที่ ๑

ข้อ ๘ แรงงานที่สูญเสียไปและพวกหนักโต

แรงงานสูญเสียไป ๔๐% ^{ซึ่ง}จริงอยู่เวลานโยบายของเราทำ
 งาน ๒ เดือนแล้วหยุดเสีย ๒ เดือน และถ้าเราดำเนินการจัดการ
 ให้ราษฎรมาทำงานเพิ่มอีก ๒ เดือน ^{ซึ่ง}ที่ว่างอยู่เต็มนี้ ^{ซึ่ง}ได้โดย
 จะเกิดประโยชน์เป็นอันมาก ^{ซึ่ง}ไม่มีใครเคย ^{ซึ่ง}แต่บริษัทจะให้
 ราษฎรทำงานในเวลาที่เหลืออีก ๒ เดือน ^{ซึ่ง}เวลานั้น ^{ซึ่ง}เราคิดว่า
 เราได้มีวิธีชักชวนหรือสอนให้เขาทำอะไรเลย ถ้าได้มีการ
 ชักชวนหรือแนะนำโดยแต่งตั้งตัวอย่างแล้ว บางทีราษฎรก็
 คงจะพยายามทำตามเป็นส่วนใหญ่ คงยังไม่จำเป็นแก่รัฐบาล
 จะเข้าแย่งราษฎรทำงาน และเกณฑ์ให้ราษฎรมาเป็นตุ๊กตางาน
 เพราะการที่จะจัดให้ราษฎรมาทำงานให้แก่รัฐบาล ^{ซึ่ง}นี้ ^{ซึ่ง}ได้โดย
 รัฐบาลมีอำนาจเต็มที่ ^{ซึ่ง}จะสั่งให้ทำอะไรก็ได้ในเขตกำหนด
 เท่าใดก็ได้ ^{ซึ่ง}คงแน่นอนแล้ว ^{ซึ่ง}ข้าพเจ้ารู้สึก ^{ซึ่ง}ถ้าจะทำ ^{ซึ่ง}ได้ก็ ^{ซึ่ง}คงต้อง
 ถึงใช้การบังคับกันอย่างหนัก ^{ซึ่ง}ถึงกับต้องยิงกัน ^{ซึ่ง}อย่าคิดว่า

ห้องสมุด

Surinwa

003515

-6 พ.ค. 2531

คนไทยนั้นรักเสรีภาพ ความเป็นอิสระระขยในเลือดเนื้อ เขา
 ย่อมสละเสรีภาพมาให้ง่าย ๆ ไม่ได้แน่ ถ้าจะต้องบังคับตน
 แล้วจะสมควรหรือ เราหวังจะให้ความดีชดุมบูรณแก่
 ราษฎรทั่วไป การต้องบังคับกดขี่ให้เขาทำงานนั้นจะจัดว่า
 ให้ความดีชดุมบูรณแก่เขาอย่างไร มันจะกลายเป็นทุกข-
 ชดุมบูรณแต่ยมากกว่า ฟังนี้ว่าการเป็นคนบังคับเขา กับเป็น
 คนถูกบังคับต่างกัน ทางเห็นทางความคิดของคนทั้ง ๒
 ประเภทนี้ต่างกันมากทีเดียว ผู้เขียนเคยเป็นทหารถูกบังคับให้
 อยู่ในวินัยบ้างหรือยัง การถูกบังคับนั้นไม่ใช่ของดีบายเพราะ
 ฉะนั้น ในการนั้นถ้าจะทำได้โดยไม่ถูกบังคับนั้นไม่ใช่ของดีบาย
 เพราะฉะนั้นในการนั้นถ้าจะทำได้โดยมิต้องมีกรบังคับแต่ก็คง
 จะเป็นการดีแน่ แต่สงสัยว่าจะทำไม่ได้โดยไม่ถูกบังคับอย่าง
 น้อยก็คงจะต้องทำหตุก เช่น "ใครที่ไม่ทำงานก็ไม่ต้องกิน"
 (He who does not work nother shall be eat.) ซึ่งใช่
 เป็นแน่ ผู้เขียนอาจไม่มีความประสงค์ที่จะบังคับราษฎรให้ทำ
 งานดังเช่นในวัดเซี่ยมตที่ตักก็คงจะต้องจำเ็นต้องทำเพราะคง

ไม่มีทางอื่นดังที่สมัครขายไม้ตะดอคนัก เพราะการเอาใบกุ่ม
 เงินมาชอนักไม่มีอะไรมาประกัน นอกจากซื้อเลี้ยงที่หอม
 ของรัฐบาลซึ่งได้พูดข้างต้นแล้วว่าอาจเหี้ยนไปได้ ถ้ารัฐ-
 ชาติทำการค้าขายพลาดดังไป รัฐบาลจะเอาดอกเบี้ยยร้อย
 ละ ๗ ร้อยละ ๘ ที่ไหนมาใช้ตามที่ว่า ดังท้ายราคาใบกุ่มนี้
 ก็คงไม่มีเกินราคาสำหรับกระดาษแผ่นเดียว

บทที่ ๒

ข้อ ๓๐ แรงงานเบื้องต้นโดยแยกกันทำ การรวมกำลัง
 กันทำงานนี้ ราษฎรที่รวมกันทำอยู่บางแถว ถ้ารัฐบาล
 จะชักชวนต่อไปแถวก็คงได้ผลดีเป็นแน่ แต่ต้องไม่บังคับ
 ถ้าบังคับแล้วจะไม่ได้ผลเลย ขออย่าดมนิทานดูภาษีศรื่อง
 โคนันทวิศาด

บทที่ ๓

ข้อ ๓๓ ตามความคิดของผู้เขียนที่กล่าวว่า ถ้าใช้

เครื่องจักรกดทำนาแล้วจะทำให้เป็นการทุ่นแรงงานเป็นอันมาก
และจะสามารถทำนาได้ผลมากขึ้นกว่านั้น ข้าพเจ้าตั้งต้วว่า
ยังไม่ดีจะเป็นจริงนัก เพราะในการเก็บเกี่ยวชาวนั้น ตาม
ที่ปรากฏในทางเทคนิคของการทำนา ทราบมาว่ายังจะกระ
ทำเช่นนั้นไม่ได้ อย่างไรเสียการเกี่ยวชาวกึ่งคงจะต้องใช้
คนงานเก็บเกี่ยวชอุอย่างเดิม นอกจากนั้น ณ บัดนี้ยังไม่
ปรากฏที่เดียวว่ามีเครื่องจักรชนิดใด ที่เหมาะจะใช้ในการทำ
นา ซึ่งเจ้าหน้าที่ทางทดลองหาอยู่ เพราะฉะนั้นถึงแม้
รัฐบาลจะเริ่มทำนาเอง ณ บัดนี้ ก็คงจะเว้นเสียมิได้ที่จะไม่
ใช้แรงงานเป็นจำนวนมากมาดั่งเดิม ดั้งนั้นจะเรียกว่าทุ่นแรง
งานที่ตรงไหน ความเสียหายเสียอีกจากเกิดมชนใดในชอที่
จะต้องบังคับคนมาใช้เป็นทาส อันเป็นดังพวงรังเกยจอย่าง
ยิ่ง อีกประการหนึ่งผู้เขียนกล่าวว่าถ้าจะอนุญาตให้บุคคล

ทำการอาชีพโดยใช้เครื่องจักรกดช่วยเห็ดออแรงงาน แด้วจะ
 ทำให้เกิดคนงานไม่ม้งงานทำชนน ขาพเจ้ากยงตั้งดัยเช่น
 เดียวกันอกว่า น่าจะไม่ใช่ความจริงดำหรับเมืองไทยเรา
 เพราะในประเทศสยามเราหนรายงมทคนทเห็ดอยงมไต่เบ็ดชน
 ทำการกดกรรมอกมาก การงานอื่น ๆ กยงมอกมาก ดิงเห็น
 ไต่ควาทูกอนนเรายงคองการกรรมกรจัน มาช่วยเราทำงานอยู่
 ถางงานเราม้งนอยไม่พอที่จะให้ราษฎรรับทำกันไต่ทอไปแด้ว เรา
 จะคองการจันเห็ดานมาทำงานแทนพวกเราทำไม่ เรื่องการ
 ที่จะเกิดคนไม่ม้งงานทำดำหรับเมืองไทยเราหน ยังเป็นความฝั้น
 มากกว่าความจริง เพราะงานเรายงมอกมากมายทคนจะ
 ไปทำได้ ทเกิดมคนเรียกตัวเองว่าไม่ม้งงานทำชนเมือเรอ ๆ
 หนน ก็ไม่ปรากฏว่าไม่ม้งงานทำเพราะหาไม่ได้จริง ๆ ทหา
 ไม่ได้กเพราะเขาหางานทด้บาย ๆ เช่น การเป็นเด้มย่นไม่ได้
 ค่างหาก เพราะฉะนั้นอแม่เราจะคองเกิดคนไม่ม้งงานทำ
 ษะนคทคองการแต่งานเบาะ ๆ หนชนเท้าไต่กตาม กย่มยงด
 กกว่าที่จะจัดการเป็ดย่นแปดงประเทศสยามให้กตายไปเป็นโรง

เดียงทาด มึงคับคนให้ทำงานให้รัฐูปาดตั้งผู้เขียนกถาว
 การเก็บภาษีทางอ้อม อย่าดมว่ากรเก็บภาษีทางอ้อม
 นเก็บจะถึงขีดที่ด้อยอยู่แล้ว ถ้าทำต่อไปก็เกิดความเคียด
 ร้อนเท่านั้น เพราะระณะหนการที่จะคิดหาเงินโดยทางเก็บภาษี
 ทางอ้อมนี้ไม่ควรหวังมากนัก หาไม่แน่ดิน จะร้อนทุก
 เส้นหญ้า

การหาเงินโดยหวังพึ่งข้อเสียของรัฐบาล ก็เช่นเดียว
 กับกบตโตกถาวมาแดงข้างตน ถ้าดีจริงมีคนเชือทวดโลกก็
 ดี แต่เนเราเนใจจะหรือว่าเขาจะเชือ การทำการค้าขายทง
 หลายเหล่านกิตของมทงทางใดทางเดี่ย ถ้าเราเดี่ยเข้ามาก ๆ
 แดวใครเดี่ยเขาจะเชือให้รายมเงินคดอง ๆ การทจะเดี่ยนน
 ชาติมได้เป็นเน เพราะทงเจาหนาทผู้ใหญ่ทนับว่าเป็นผู้
 สำนาญ ก็ยังไมมีความสำนาญจริงอย่างไร หรือพวก
 คนงานกยังไม่มีฝีมือทเคยชินอย่างไร (Lack of skill) อาจ
 พดาดพดงได้ง่าย ประเทศรชเชียนเคยได้มีโรงงานมา
 กอนเดว แต่ถึงกระนั้นเมื่อจะขยายใหญ่โตก็ยังเกิดดำนาก

เสียหาย เพราะขาดความชำนาญและฝีมือต่างต่างแล้ว
 คนที่ค้าขายชำนาญ ๆ แล้วยังพลาดพดงได้ ทำไมเราซึ่ง
 ยังไม่เคยทำการค้าขายมาเลยจะพลาดพดงไม่ได้ นอกจาก
 นนเมืองเราเป็นเมืองเด็ก หนเรา कमอย แล้วยังมากมาย ถ้า
 เจ้าหน ทยอยเดียววนเขาไม่ เชอ ถอในวัชกระทำการ ของเราว่า
 จะเป็นผลดำเรื่จ นึกตะหรือว่าเขาจะดอยหน้าให้เราอยู่เฉย ๆ
 โดยไม่ชอยคทรพยเราไฉนเป็นประกัน นอกจากนนักปรากฏ
 อยแล้วว่า พวกเจ้าหนาทของเราเขาไม่เห็นด้วยกับวัชการ
 ดงน้อยแล้ว เมื่อเราทวชนเขากคงจะมากทวงหนทหนท หรือ
 ไม่ทวงคินเขาก็จะชอยดตั้งชงเป็นประกัน ดงมคดอย่าง
 มาแล้ว สำหรับเรานนเขาอาจเขายคทรไฟชายไซหรืออะไร
 เสียเมื่อใดก็ได้ ต้นนิบาศชาติจะมาทำอะไรให้เราได้ เรา
 จะเอาตัวเราไปเปรียบกับประเทศรัชเชยนั้นไม่ได้ เขามคคน
 ๓๕๐ ล้านคน และที่คคักใหญ่โตกว่าเราหลายสิบเท่า ใคร
 จะทำ อะไรเขาก็ ถ้าบาค กว่า ที่จะทำ อะไร แก่เราเป็น อนันมาก
 เทียบกันไม่ได้เลย

บทที่ ๔

ข้อ ๑๒ พวกหนักโลกทำให้ดวงความเจริญ คนหนัก

โลกตั้งผู้เข่นกต่างวั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าจะหมดไปได้ นอก
จากนั้นใครจะยอมว่าใครหนักโลก คิวเราก็พูดว่าคนอื่น
หนักโลก เรามักเห็นตัวเราไม่หนัก เขาหนักเต็มอ ต่างคน
ต่างก้นกเช่นนั้นเต็มอเป็นธรรมดา เราเห็นว่าเราทำความดี
ให้ชาติ คนอื่นเขาก็ต้องมีเหตุผลอย่างเดียวกันที่จะหนักงน
คนเราย่อมมีใจคิดด้วยกัน ใครจะมาเป็นผู้ตัดสินว่าใครผิด
ใครถูกโดยไม่มีข้อพิพจน์อย่างใดข้ดยอมไม่ได้ เช่นพวก
ปรบักษ์ของรัฐบาต บางจำพวกที่กต่างมาแดงข้างตนนั้น
เขาอาจเห็นตัวเราไม่หนักโลก แต่เห็นคนอื่นหนักก็ได้

บทที่ ๕

ข้อ ๑๓ วิธีซึ่งรัฐบาลจะหา ที่ดิน แรงงาน เงินทุน

หนักถ้าคณิทัยผู้เข่นกต่างวั้นจะดำเนินการ โดยระม่อมไม่ ประ

หัดประหารคนมั่งมีนั้น ข้าพเจ้าขอให้เบียดเบียนจริง ๆ เกิด
 ดงท้ายเข้าเกรงจะเห็นเขาหาวิธีอย่างรัชชีย์ไซ้ คือเก็บภาษี
 ดูปเด็ดไปที่ตะเด็กตะหนอย ให้ใบบอนด์ซึ่งไม่มีราคาเกิน
 ราคากระดาษ จัดการเข้าประหารคนมั่งมีให้ว่าคน
 มั่งมีหนักโลกได้ตะกระมัง

บทที่ ๑

ข้อ ๑๔ เจ้าของที่ดินเวदानไม่ได้ผลจากที่ดินเพียงพอ

ความเป็นไปดังผู้เขียนกล่าวว่าจะเป็นจริงได้ และวิธีการ
 ที่จะคิดซื้อที่ดินกับคนโดยไม่ใช้การบริพนห กคงจะเป็น การดี
 ถ้าการซื้อคนนั้นซื้อโดยผู้ขายเต็มใจขาย ให้ราคาซื้อพอสมควร
 ควร และซื้อด้วยเงินตรา แต่ถาการซื้อนั้นจะซื้อโดยให้
 กระดาษแผ่นหนึ่งคือใบบอนด์ ซึ่งอาจมีผู้เชื่อว่าไม่มีราคา
 อะไรนอกจากกระดาษแผ่นหนึ่งแล้ว เห็นจะทำการซื้อตาม
 ใจผู้สมัครขายไม่สะดวกนัก เพราะการเอาใบกู่เงินมาซื้อ

ก็ไม่มื่ออะไรมาประกน นอกจากซื้อเตียงที่หอมของรัฐบาล
ซึ่งได้พูดข้างต้นแล้วว่าอาจเหม็นไปได้อารัฐบาลทำการค้าขาย
พลาดพลั้งไป รัฐบาลจะเอาดอกเบยร้อยดะ ๗ ร้อยดะ ๘
ที่ไหนมาใช้ตามทว่า ดงท้ายราคาใบกัญ นกคงไม่มื่อเกินราคา
สำหรับกระดาษแผ่นนนแผ่นเดียว

ข้อ ๑๕ การชอทดน นา แดะดวน ทั้งหมดนยอม

ทำให้เกิดความลำบากแก่ราษฎรได้ เพราะชาวนาทมนาเป็น
ของตัวเองกมื่อขอกมาก การจะชอท ๆ เจ้าของเขาไม่ได้
ทำเองกพอทำเนา เพราะกยคกรรมอยู่ที่จะทำดงนน เมื่อ
เจ้าของเขาไม่ได้ทำอะไรกบตคนนนจะเก็บเขาไวทำไม เพราะ
นนไม่ชดของในชอน แต่จะบงคบชอทนาทวไปนนจะ
กระไรอยู่ เพราะบคนกกยงปรากฏอยู่เนอง ๆ ว่าราษฎรที่
ชอบถางบ่า ทำอะไรตามอัสดระกยงมื่ออกมาก เมื่อเขาตง
แรงเขาถางชยงนนโดยประดงคจะปลดกพชนผด กตบไป
บงคบชอของเขาเดย ดงนเกรงจะทำให้เกิดความไม่พอใจ
ในที่สุดกจะต้องบงคบหรือรบเอาเท่านนเอง

ข้อ ๑๖ รักษาหรือรักตัว การที่มนุษย์รักตัวนั้นไม่

ต้องมีใครสอน เกิดมาก็อยู่ประจำถิ่นของธรรมชาติให้มา
แล้ว คนเรานั้นจะทำดีหรือจะทำอะไรก็เพราะหวังแก้ตัวและ
ดูของตน ถ้าผู้ใดรักตัวเองไม่เป็นแล้ว ก็คงจะรักอะไร
นอกก็ไม่มีเป็นเลยเป็นอนัตตา การที่จะรักอะไรได้จริง ๆ จัง ๆ
ย่อมต้องเกิดจากความรักตัวก่อนทั้งนั้น ชาติที่เกิดขึ้นได้นั้น
ก็เพราะคนรักตัว อยากจะถนอมตัวของตัวให้พ้นภัยจึงเข้า
รวมเป็นหมู่ทมิฬความมืด ถังรวมกันนั้นรวมกันรักษาตัว เพราะ
การที่จะรักษาตัวไปคนเดียวได้ ภัยอันตรายลำบาก ถ้ารวม
กำลังป้องกันรักษาตัวจะได้ดีกว่า คงจะเกิดการรวมกันขึ้น
เป็นหมู่ เพื่อช่วยกันและกันรักษาผลประโยชน์ของตัวเอง ที่
เป็นคนหนึ่งอยู่ในหมู่ ก็เกิดมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาผลประโยชน์
ส่วนตัวของหมู่ด้วย หมู่ ๆ เดียวกันรักษาตัวยาก
อีก หมู่ต่าง ๆ จึงรวมกันขึ้นเป็นพวก เป็นชาติ ทั้งนี้เพื่อ
จะได้เป็นการร่วมมือกันช่วยรักษาดีทั้งประโยชน์ส่วนตัวของ
คนในชาติ และประโยชน์โดยรวมของชาติที่ทำให้ชาติคง

อยู่ได้ การรักษาชาติจึงเกิดขึ้นและแสดงให้เห็นได้ชัดว่าการรักษา
 ชาตินั้นยอมเกิดเพราะการรักษาตัวก่อนเป็นที่ตั้ง ไม่สักแต่
 คนหน้าตา ผิวพรรณอย่างเดียว กัน ที่ไม่มีความ รักษา ตัวเลย
 จะรักพวกพ้องผิวพรรณอันนั้นแทนนั้น ชาตินั้นก็ไม่ได้แปล
 ว่าที่คน ถ้าที่คนเป็นชาติแล้ว ที่คนในเกาะร้างจะเรียก
 ชาติอะไรได้ เพราะฉะนั้นการที่จะพูดว่า คนที่เข้าที่เขา
 อยู่หรือคนที่मतคนของตัวเองว่า ใครจะรักษาชาติมากกว่า
 ใครนั้นเฉยๆ ไม่ได้ เราจะรู้ได้ว่าจะรักมากกว่าใครกดับจะ
 ต้องไปพิสูจน์เสียอีกว่า ถ้าชาติพังทลายเสียแล้ว ผู้ใด
 จะเสียประโยชน์มากกว่ากันเป็นคะแนนวัดความรักชาติเสียอีก
 เพราะคนยอมรักของ ๆ ตัว และ ประโยชน์ ของตัว เป็นใหญ่
 จึงจะมีความรักใคร่ ส่วนรวม คือชาติ ที่ คอย ช่วย บัองกัน ผด
 ประโยชน์อีกนั้น ผู้เข้าห้องแถวเขาอยู่อาจรักชาติมากกว่า
 คนमतที่คนก็ได้ แต่ต้องอย่าถามว่า คนพวกนั้นจนถึงแม่ชาติ
 จะเสียไปทนก็ไม่ได้เสียอะไรสำคัญส่วนตัว นอกจากความ
 พยายามในการเป็นชาติอิสระ ส่วนการเข้าก็คงเข้าเขาอยู่ตาม

ชาติ ๆ เพราะการรักษาที่ของกลางนั้นคนไม่ได้อะไรด้วย
 เงินเดือนนั้นถึงจะพิเศษ หรือดีพอปานกลางไม่ใหญ่กำหนด
 ได้ก็คงได้จำนวนเท่ากัน นอกจากนั้นเมื่อมีหลาย ๆ มือ การ
 เกยรบกพร่องคงจะมมิตไชชาติ การพูดตงนผู้เขย่นอาจ
 พูดว่าเป็นการดูหมิ่นข้าราชการผู้ชำนาญก็ได้ แต่ักพูดได้
 เช่นเดียวกันว่าพวกผู้ชำนาญที่เทยวต้อนราษฎร และว่า
 ราษฎรไม่ เบ็ดหู เบ็ดตานั้น ก็ออกจะ เป็นการ ดูหมิ่น ราษฎรได้
 เท่า ๆ กัน ราษฎรเวदानตองการดูตัวอย่าง ราษฎรไทย
 ชอบที่จะใช้ของใหม่อยู่เต็มอ ดูแต่การเปลี่ยนแปลงเครื่อง
 นุ่งห่มหรือทางจรรยาอันใดที่หนึ่งนาก็ได้ ราษฎรที่เห็น
 พากันชอบทำเต็มอ ในการเค้ษฐกรีกก็เหมือนกัน ปรากฏ
 ว่าราษฎรอยากรู้ อยากเห็นวิธีการใหม่ ๆ ถมไปข้อที่ชัดของ
 อยู่ ณ บัดนี้เพราะพวกผู้ชำนาญที่ออกไปทำการตั้งต้อน
 นั้น ยังไม่ได้ทำให้ราษฎรเต็มอได้เพียงพอจึงไม่เชื่อ เพราะ
 ผู้มได้ทดลองวิชาการที่นำไปต้อนให้เห็นประจักษ์ตา เตียก่อน
 พวกที่ไปต้อนก็ต้อนตำรา (Practice) เท่านั้น ความบก-

พร้องของเรานั้นอยู่ที่มี (Theory) มากไป และขาด (Theory) เท่านั้น เพราะฉะนั้นจะว่า ราษฎรไม่ชอบเรียน ของใหม่นั้นไม่ถูก การที่ไม่ได้ผลดังนั้นก็เพราะการดองการ วางตัวอย่างยังไม่ดีต่างหาก เพราะฉะนั้นไม่ควรดูหมิ่น ราษฎรเลย ถ้าใครดูหมิ่นราษฎรได้ ผู้นั้นไม่ควรจะดูหมิ่น ตัวเองได้เท่าๆ กัน

การที่ว่า ราษฎร จะได้รับ ความสุข ดมบรรณ ยงชน เมื่อให้ รัฐบาลจัดการเศรษฐกิจ ตามโครงการ ที่เขียนมานานนั้น ก็เป็นแต่ทางคาดผลดำเร้วในทาง (Theory) ว่าจะเป็นอย่าง นั้น ที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ ในประเทศที่ใช้วิธีการอย่าง เดียวกัน ผลก็ตรงกันข้าม เช่นในประเทศรัสเซียปรากฏ ว่าราษฎรได้รับความลำบากจนกว่าเก่าในเรื่องปัจจัยทั้ง ๔ ที่ จะใช้เพียงชีวิตเป็นอันมาก ถึงกับอดตายกันมาก นี้จะให้ ราษฎร ได้ รับ ความ เจริญ อย่างชะนิด น่ารังเกียจ ดัง นั้น อย่าง นั้นหรือ

ผู้เขียนกล่าวว่า ชาวราชการในบัดนี้ดูหมิ่นตัวตนมากเป็น

ถูกหุดานของเขาให้ได้รับราชการ โดยทางใดทางหนึ่งก็จะต้อง
นับว่าดงนี้ เพราะรักชาติเหมือนกัน

ข้อ ๑๗ ระวางคำต่อตรง ผู้เขียนกล่าวว่ามีพวก
บุคคลที่นิยมลัทธิให้เอกชนต่างคนต่างทำนั้น พยายามต่อ
ตรงราษฎรให้ หดงเชื่อในความคิด ความประเสริฐ ไปใน ทาง
นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่คงต่อตรงก็เห็นจะได้ผลด้อยแต่เดิม
แล้ว ต่ลัทธิอนันไม่มีผู้ใดประกาศสอน หรือทิ้งไปปลิด
ตลัทธิหนักเกิดอยู่เป็นของธรรมดา มนุษย์ แต่ไหน แต่ไร มาแล้ว
แต่ถ้าบางคนมพวกนออกเที่ยว ต่อ ตรงต่าง ๆ อีก อย่าง จริงจัง
ดังผู้เขียนว่าแล้ว ข้าพเจ้าอยากจะขอเตือนอีกด้วยว่าพวกที่
คิดจะต่อตรงไปในทางอนันมากเหมือนกัน เช่นพวกที่ต่อ
ตรงให้คนนิยมนับถือไปทางศาสนาพระศรีอารียคอยเก็บตน
กตปพฤกษกัม ต่อตรงให้ขยากไต่ตั้งหรือให้เห็นดังที่ยง
ทำไม่ได้ จนในที่สุดแทนที่จะได้ไปตั้งวรรคองพระศรีอารีย
มันจะเคยกตตายตกต่อเวจของพระศรีอารียเสียก็เห็นได้ เพราะ
พวกที่ต่อตรงนเที่ยวพูดเกิดยกต่อมอธิบายให้เห็นแต่ทางที่จะ

ได้ ส่วนผลร้ายนั้นไม่นึกถึง ดัดเอาด้วยความโงกความ
 โมโหให้เขาสืบค้นหยนคำผู้ไว้ปัญญาไม่เห็นทางอื่น ให้
 ครอบงำอยู่ในความงมงายซึ่งเป็นอากาศธาตุของ (Theory)
 แทน พวกเหล่านี้ยอมเป็นพวกที่เป็นอันตรายต่อสันติสุข
 ของประเทศชาติอยู่มิใช่น้อย ราษฎรก็จำเป็นจะต้องควร
 ระวังเหมือนกัน

บทที่ ๒

ข้อ ๑๘ ข้าราชการบางคนเกลียดกันไม่ยอมให้ราษฎร
เป็นข้าราชการ คำพูดเช่นนี้เป็นการกล่าวโทษข้าราชการ
 โดยไม่ยุติธรรม หมู่มากดหรือข้าราชการที่คัดค้านว่ารัฐบาล
 ไม่ควรทำอุตสาหกรรมนั้น ถ้ามีจริงดังข้อหาก็คงเป็นเพราะ
 ว่า เขาเหล่านั้นเห็นภัยที่จะมาถึงราษฎร ที่เขาพยายาม
 ทะนุบำรุงมากกว่าที่จะเกลียดกัน ถ้าเห็นว่าไฟจะให้ไหม้บ้านหมู
 ่มากดก็ช่วยกันดับของกันมิให้ไฟนั้นเกิดขึ้น จะเรียกได้หรือว่า

เขาเห็นถนนแยกถนนคตอชาชีพ และพวกที่จะมาทำการ ก่อสร้าง
 คึกที่จะถูกไฟไหม้หน ข้าราชการเท่ากับเป็นผู้รับจ้างราษฎร
 ถ้าเขาพยายามป้องกันภัยมิให้มาถึงราษฎร จะเรียกว่าเขา
 กัดถนนหากควรไม่ การที่จะคิดแย่งอาชีพของราษฎร เช่นการ
 ทำนา ทำสวนเดี่ยวออกเป็นดังทศกรังเกยจ และนับว่าเป็น
 การกัดถนนมิให้ราษฎรได้มีอิสระทำมาหากินตามชอบใจ ถ้า
 คิดจะช่วยราษฎรให้มีความสุขมากขึ้น ก็ควรที่จะหาทางช่วย
 ที่จะไม่เป็นการขัดขวางต่อความอิสระภาพของราษฎรในการ
 ทำมาหากินจึงจะถูก แต่แทนที่ผู้เขียนจะคิดจัดการหาทาง
 ป้องกันมิให้ใครมาทำร้ายราษฎร โดยกัดถนนมิให้เขาทำนา
 ทำสวนซึ่งเขาทำมาดั่งแต่ครั้ง บัญยา ตายาย ผู้เขียนกับ
 กตาวโหลษณพพยายามจะช่วยป้องกันมิให้ราษฎรถูกแย่งอาชีพ
 ดั่งหากควรไม่ อีกประการหนึ่งเพื่อจะให้สดว่า ข้าราชการ
 มิได้กัดถนนผู้ใดที่ประสงค์จะเข้ารับราชการเลย ขอชักตอ
 อย่างซึ่งผู้เขียนเป็นผู้กตาวเองว่า มีข้าราชการเป็นอันมาก

๑๕
 ๒๕
 ๓๕
 ๔๕
 ๕๕
 ๖๕
 ๗๕
 ๘๕
 ๙๕
 ๑๐๕
 ๑๑๕
 ๑๒๕
 ๑๓๕
 ๑๔๕
 ๑๕๕
 ๑๖๕
 ๑๗๕
 ๑๘๕
 ๑๙๕
 ๒๐๕
 ๒๑๕
 ๒๒๕
 ๒๓๕
 ๒๔๕
 ๒๕๕
 ๒๖๕
 ๒๗๕
 ๒๘๕
 ๒๙๕
 ๓๐๕
 ๓๑๕
 ๓๒๕
 ๓๓๕
 ๓๔๕
 ๓๕๕
 ๓๖๕
 ๓๗๕
 ๓๘๕
 ๓๙๕
 ๔๐๕
 ๔๑๕
 ๔๒๕
 ๔๓๕
 ๔๔๕
 ๔๕๕
 ๔๖๕
 ๔๗๕
 ๔๘๕
 ๔๙๕
 ๕๐๕
 ๕๑๕
 ๕๒๕
 ๕๓๕
 ๕๔๕
 ๕๕๕
 ๕๖๕
 ๕๗๕
 ๕๘๕
 ๕๙๕
 ๖๐๕
 ๖๑๕
 ๖๒๕
 ๖๓๕
 ๖๔๕
 ๖๕๕
 ๖๖๕
 ๖๗๕
 ๖๘๕
 ๖๙๕
 ๗๐๕
 ๗๑๕
 ๗๒๕
 ๗๓๕
 ๗๔๕
 ๗๕๕
 ๗๖๕
 ๗๗๕
 ๗๘๕
 ๗๙๕
 ๘๐๕
 ๘๑๕
 ๘๒๕
 ๘๓๕
 ๘๔๕
 ๘๕๕
 ๘๖๕
 ๘๗๕
 ๘๘๕
 ๘๙๕
 ๙๐๕
 ๙๑๕
 ๙๒๕
 ๙๓๕
 ๙๔๕
 ๙๕๕
 ๙๖๕
 ๙๗๕
 ๙๘๕
 ๙๙๕
 ๑๐๐๕

ข้อ ๑๘ ยกเว้นเอกชนบางจำพวกที่ไม่ต้องรับราชการ
 รัฐบาลจะบังคับให้ราษฎรทั้งหมดเป็นข้าราชการหรือ ? ผู้
 เขียนตอบว่าไม่จำเป็นต้องบังคับราษฎรทั้งหมดให้เป็นข้าราชการ
 รัฐบาลอาจยกเว้นเอกชนที่มั่งมียพอที่จะแต่งตนว่า
 จะเลี้ยงชีพต่อไปเองได้ ให้ทำการเป็นอิสระ ถ้าการเป็น
 ไปดังนออย่างตรงไปตรงมากดี แต่เนื่องจากคำว่าอาจยก
 เว้นได้แต่ต้องแต่งว่าเลี้ยงชีพต่อไปเองได้นั้น มันเป็นเรื่อง
 ด้อยอยู่ในตัว ก่อนข้างจะเป็นที่สงสัยว่าราษฎรส่วนมากจะ
 ถูกบังคับให้เขาทำงาน เพราะข้อพิสดารที่จะเลี้ยงตัวได้หรือ
 ไม่หรือรัฐบาลเป็นผู้ตั้งปัญหาพิสดาร ข้อสำคัญในการพิสดาร
 จะตั้งเป็นอันมากที่จะเกือบไม่มีผู้ใดหัดกเลี้ยงได้เสียเลย ทาง
 ที่ควรนุ่ถน รัฐบาลอยากให้ราษฎรได้รับ ความสุข สัมบูรณ์
 โดยไม่ทำความเดือดร้อนให้เกิดชนแฉก แทนที่จะไปพิสดารว่า
 ราษฎรจะเลี้ยงตัวของเขาได้หรือไม่ รัฐบาลควรที่จะเดิน
 แผนตรงกันข้าม คือให้ราษฎรมาพิสดารว่าตนเองเลี้ยงตัว
 ไม่ได้ต่อไป ขอให้รัฐบาลช่วยเลี้ยง ครั้นแล้วรัฐบาลก็

รับผิดชอบเช่นนั้นต่อไปจะเหมาะกว่ากรรมง ถ้าไม่ใช่วิธีดังนี้
 การพิสูจน์ของรัฐบาตนั้นจะกลายเป็นการบังคับให้ราษฎรมา
 ทำงานไป นอกจากนี้เมื่อรัฐบาตดำเนินเศรษฐกิจดังนี้แล้ว
 ถึงแม้รัฐบาตจะไม่มีนโยบายที่จะบังคับคนทั่วไปให้เข้าทำงาน
 ในชนตนั้นนนักจริง คัดไปก็คงค่อย ๆ ตะด้อมคนที่ทำการ
 อาชีพเป็นอิสระระนั้นเข้ามาในวงการบังคับให้ทำการให้รัฐบาต
 ทุกทีโดยวิธีเก็บภาษ้ยืมเตอ ดทางอ้อมที่ ตะเดก ตะนอย จนคน
 นอกชนตนั้นนกาถึง ชดเชกวงกระเส่อกกระด้นเข้าหาแอกเอง
 ชนเป็นวิศวกรบังคับ ทางอ้อมที่ ประเทศ รัชเซียเขาเคยไซ เพอ
 ดำเนินการโดยนโยบายที่แสดงว่าไม่กคชัราษฎร อย่าง ของผู้
 เขียน

ข้อ ๒๐ อาชีพอิสระ การอนุญาตให้ราษฎรมี
 อาชีพอิสระได้แก่ตะเพาะอาชีพเช่น นักประพันธ์ แพทย์
 ทนายความ ตะช่างเขียน ตะการมีโรงงานบางชนิดที่
 มาอยู่ก่อนแล้ว ส่วนการทำนาหรือทำตงนนั้นดูไม่ปรากฏ
 เดยว่าอนุญาต อย่งไรก็ดี ถึงเม้นบคนอนุญาตให้ราษฎร

มีโอกาสที่จะทำการมีอาชีพอิสระได้บ้างก็จริง แต่ต่อไปก็
 น่ากลัว จะค่อยดำเนิน วิจารณ์ดูบ เข้าไปหา รัฐบาล จนหมดต้น
 ดวยวิธีเก็บภาษีทางอ้อม และโดยการแสดงความคิดเห็นของ
 เด็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งเป็นกรบังคับอยู่ในตัวให้เด็กการอาชีพ
 อิสระ การที่สัญญาว่าจะอนุญาตคนไม่ผู้ จะมีน้ำหนัก
 ขาพเจ้ายังอดวิตกไม่ได้เลยว่าในที่สุดก็จะกลายไป เป็น อย่าง
 รัชเชย ซึ่งเขาค่อย ๆ ทำลายอาชีพอิสระนไปทีละน้อย ๆ
 จนในที่สุดเกือบจะไม่เหลือเลย ถ้าผู้ใดอยากทราบว่าข้าพเจ้า
 ทราบความเป็นไปในประเทศรัสเซียมาได้อย่างไรแล้วจะบอก
 หนังสือให้อ่านก็ได้ นอกจากนเรายังชอบดูรูปภาพ ถ้าปล่อยให้
 ให้ทำอาชีพอิสระได้ก็คงมีคนทำกันเป็น อิสระ เป็น ด่วนมาก
 ถ้าเป็นดังนั้นแล้ว โครงการนั้นจะดำเนินการไปอย่างไร เมื่อ
 ดำเนินไปตามที่มุ่งหมายไม่ได้ รัฐบาลก็ต้องเปลี่ยนแปลง
 วิจารณ์ ซึ่งในที่สุดก็คงบังคับโดยทางอ้อมให้เด็ก
 ไปเอง ดังในเมื่อรัสเซีย ย้ายตามคำที่พวกรัสเซียเขาพูดไว้
 ว่า “การที่เขายังไม่สำเร็จตั้งประสงค์นั้นเป็นเพราะประ

เทศอื่น ๆ ทักโตก็ยังไม่เป็นอย่างเขา ถ้าทั้งโตกตายเป็น
 ดำเนินวิธีอย่างเขาแล้วการก็จะดำเร็วดำโดยเร็วขยับ” นัก
 เช่นเดียวกัน ถ้าทำไม่ดำเร็วก็คงบอกว่าเป็นเพราะคนทุกคนยัง
 ไม่รักชาติ หรือยังไม่รักการเป็นท้าวพ่อจึงยังไม่ดำเร็ว ก็
 เมื่อไม่ดำเร็วจะนั่งอยู่หนึ่ง ๆ คงเป็นไปไม่ได้ คงจะต้องเดิน
 วิธทำให้ดำเร็ว รั้วเขยเขาก็ไม่หนึ่งหนึ่ง ๆ เขาคิดที่จะให้มีการ
 จดจาดขึ้นในโตกเล่มอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงในประเทศเรา
 ก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอันของรั้วเขยก็ได้ เพราะ
 ฉะนั้นในที่สุดข้าพเจ้าออกจะรู้สึกแน่ใจว่า การอาชีพอดีตระ
 นักคงจะมีไม่ได้ออกไปในประเทศเรา

ข้อ ๒๑ ผลดีของราษฎรส่วนมากที่สมัครเป็น
 ข้าราชการ ในขณะราษฎรสมัครเป็นข้าราชการเอง
 โดยไม่ต้องบังคับทางอ้อมหรือทางตรงก็ดี ส่วนผลดีที่
 รัฐบาลจะได้รับนั้นข้าพเจ้าก็ไม่สงสัย นอกจากนั้นบรรดา
 ข้าราชการผู้ชำนาญต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในสภาพบำรุงเศรษฐกิจ
 และนอกสภาพก็คงจะได้ผลดีอันประเสริฐเหมือนกัน ใครที่

หวังจะได้ตำแหน่งผู้ชำนาญดั่งตำแหน่งหนึ่งแล้ว ย่อม
 อยากให้เขาคำเนินเป็นดั่งนั้นแหละ เพราะถ้าเป็นดั่งนั้นแล้วคนก็
 จะได้เป็นนายชนวนมหาตมาตม ๆ สำหรับใช้ ขอดำคัญต้อง
 ระวังอย่าให้กตายเป็นการบังคับให้ราษฎรมาทำงานไป ก็แล้ว
 กัน เพราะถ้าเป็นการบังคับแล้ว ราษฎรอาจขัดขืนและพา
 กันหนีเขามาได้ คนไทยเราแพ้เดียดรอน ไม่เหมือนคน
 ฝรั่งเสีย ที่จะยอมให้เถลไถลได้ง่าย ๆ นั้นไม่มี ถ้ายิ่งรู้ว่าผู้ให้
 สัญญาว่าจะให้ความสุขแล้ว เขาคความทุกข์ความลำบาก
 มาให้ แล้วเขาอาจจะพากันเอะอะกันได้ ถ้าเอะอะไม่สำเร็จ
 ก็อาจหนีรอนไปพึ่งเย็น เช่นไปสมัครอยู่กับฝรั่งเดี่ยเป็นคน
 ที่เมืองฝรั่งนั้นราษฎรที่ตอของการหนีรอนไปพึ่งเย็นก็มีอัน
 มาก แต่ที่ออกไปนอกประเทศไม่ได้มาก ก็เพราะรัฐบาลทำ
 กำแพงกั้นด้วยวิธีตรวจใบอนุญาตเดินทาง และการหาเรื่อง
 ดึงโทษผู้พยายามหลบหนี นอกนั้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็มีกฎ
 ตรีตเศีย และถ้าถามว่า ถ้าพวกราษฎรตรีตเศียไม่พอใจใน
 ราชการเช่นนั้นแล้ว ทำไมเขาจึงไม่โหดให้รัฐบาลตาออก

บทที่ ๓.

การจัดการเงินทุน

ข้อ ๒๒ การหมุนเวียนแห่งเงินทุน ในข้อนี้ผู้เขียนกล่าวถึงวิธีจัดการหาเงิน ทำทุนซึ่ง แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ประเภทที่ ๑ นั้นเกี่ยวด้วยสำหรับข้อตั้งของจากต่างประเทศซึ่งจะจัดให้เป็นเงินตราที่มีราคาเปลี่ยนได้จริงๆ ส่วนประเภทที่ ๒ นั้น เป็นเงินที่รัฐบาล จะใช้ สำหรับ แจกเงินเดือน ข้าราชการ การจำนวนเงินประเภทที่ ๑ นั้นไม่มีปัญหา แต่ประเภทที่ ๒ นั้น รัฐบาลคงใจจะไม่ให้เสียเงินไปโดย กล่าว คือ คิดทำบัญชีชนิดที่ไม่มีตัวเงิน (Money fess account) แบบวิธีเขียนเอง การหักกวดบดบหนักนหนักนเป็นการดีได้ประโยชน์ แบ่งมาให้ เพราะอำนาจคงราคาตั้งของทุกคนงานจะต้องชอกกันน้อยทำให้คือรัฐบาล จริงอยู่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ว่า จะมีเงินสำรองส่วนน้อยไว้ สำหรับ กำกับเงินที่ ราษฎรเหตอใช่ ที่หักหน ออกแล้ว แต่เงินสำรองส่วนนี้อาจไม่ต้องมีเดยก็ได้ เมื่อถึงเวลาเป็น

จริงที่จะทำการตามโครงการนั้น เพราะรัฐบาลอาจดีราคา
 ของและจุดเสียจนพอที่จะให้ราษฎรที่ทำงานนั้น มั่นที่จะ
 เป็นเจ้าหนี้ รัฐบาลจะต้องกลายเป็นลูกหนี้ของรัฐบาลไปก็
 ได้ ขอนเป็นสิ่งที่พึงบังเกิดได้โดยง่ายและเป็นสิ่งที่รัฐบาลจะ
 แก่ตัวได้ง่ายที่สุด อีกนัยหนึ่งในขอนกคอก รัฐบาลอาจ
 ดำรงเงินด้ารของชนบัตร์ทั้งต้นไปรวมไว้ในประเภทที่ ๓
 สำหรับชอของต่างประเทศ แต่ส่วนสำหรับประเภทที่ ๒ นั้น
 ก็ทำชนบัตร์ขึ้นโดยไม่มีด้ารของกำกับ เพราะเชื่อแน่ว่าอย่างไร
 เสีย เงินประเภทนี้ ก็คงไม่มีโอกาส เด็ดถอด ออกไปทางอื่นได้
 คงต้องกดับเข้าคดังหมด ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีเงินด้ารของไว้
 กำกับเสียก็แทบได้ วิชาเป็นวิชาที่ฉลาด มั่นมุ่งหมายอย่าง
 เดียวคือ จะควบคุมคนทั่วไปให้เป็นข้าราชการให้หลงไปว่าตน
 ได้รับเงินจริง ๆ เงินเหล่านี้อาจได้ก็แต่การชอขายระหว่าง
 รัฐบาลกับราษฎร ซึ่งเป็นลูกหนี้ของรัฐบาลแต่ถ้าชอขายกับ
 คนอื่น ๆ แล้ว อำนาจราคาชอกคงไม่มีเท่าใด เพราะคงจะ
 เกิดความไม่เชอถอชน อยาดมว่าข้าราชการนั้นอยากได้เงิน

เดือน ไม่อยากเป็นลูกหนี้รัฐบาลเพราะความต้องการของคนนั้นไม่อยู่แค่นั้นเพราะการหาของกิน และเครื่องนุ่งห่มเท่านั้น ความต้องการอย่างอื่นยังมีอีกเป็นอันมาก การหักกดบดบหน ในที่สุดตราษฎรจะต้องเป็นลูกหนี้รัฐบาลหมด เพราะรัฐบาลเป็นผู้กำหนดราคาส่งของที่จะขายให้ราษฎร ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงราคาให้พอที่ราษฎร จะต้องเป็นลูกหนี้เมื่อไรก็ได้ ดังกล่าวแล้ว ผิดที่ตราษฎร หรือข้าราชการนั้นจะไม่ได้เงินดั่งที่ตั้งใจได้เพียงอย่างเดียว และคนใดไม่อยากหนีก็อาจต้องอดอยากด้วยไม่มีของกินเพียงพอก็ได้

ภาษาทางขอม การเก็บภาษทางขอมนี้ได้อีกต่างมาบ้าง แต่วางตนว่าเกือบถึงขีดที่ขีดอยู่แล้ว ภาษามรดกที่จะเก็บนั้นเชื่อว่าคงจะไม่ได้ เป็นตัวเงินเท่าใด คงได้กินแต่พินดินเสียมาก และเก็บอยู่ไม่เท่าใดก็คงหมดไม่มีเหลือ อย่างมากก็คงไม่เกิน ๓ ชั่วโมง ซึ่งแปลว่าเป็นการ รมอย่างช้าๆ เท่านั้นเอง ภาษารายได้นั้นก็เช่นเดียวกัน ราษฎรไม่มีรายได้มากเท่าใดที่เหลือใช้ รัฐบาลจะเก็บได้ ดังเท่าใดคงไม่ได้มาก

เห็นแน่ เพราะฉะนั้นออกจะรู้สึกเสียดใจว่าการหาเงินทุน ใน
ทางหนหน้าจะไม่ได้ เงินมากเท่าใด

ออกสลากกินแบ่ง (Lotery)

ขอหนังสือของ

กู้เงิน

การกู้เงินภายใน ในเขตอำนาจรัฐบาลกำลังดำริจะก
ราชการเป็นจำนวน ๓๐ ล้านบาท ข้าราชการจะรู้ได้ครั้ง
หนึ่งครั้งเดียวเท่านั้น เพราะต่อไปคงไม่มี ถ้ายกภาษีรายได้
ภาษีมรดกแล้ว เงินที่จะหาอยู่ยังไม่เพียงพอ นอกจากนั้นถ
ราชการไม่มีความไว้วางใจในรัฐบาลแล้ว การกู้จะทำได้โดยยาก

การหาเครดิต

การที่จะจัดตั้งโรงงานนี้ คงทำได้ดังที่เรารู้จัก
อยู่เพราะเขามีประกัน คือโรงงานของเขา ถ้าเราใช้เงินเขา

หมดเมื่อใดโรงงานหนักเป็นของเราคงมี บางที่จะใช้ได้ ถ้า
เมื่อฝรั่งเขาคดงตามเขาพวกคดง เพราะไม่เห็นด้วยหาย
ชนิด ถ้าเงินไม่มีเขาก็เอาโรงงานของเขาเป็นประกันไปเอง
ข้อสำคัญอย่าเดินวิธีอย่างรัดเชือกแถวกัน วิธีที่กล่าวกันคือ
เมื่อรัฐบาลไม่มีเงินเขาแถว ก็หาทางที่จะจับผิดฝรั่ง ๆ ว่าเขา
ทำผิดสัญญาและพยายามแย่งเขาเฉย ๆ อยู่รำไป รัดเชื่อนั้น
ทำได้ และทั้งนี้ข้อความเป็น Out Law ของโลกอยู่แถวซึ่ง
ใหญ่โตเหลือเกินที่ใครจะปราบได้ ถ้าเราจะเริ่มทำคัวของเรา
เป็น Out Law บ้างแล้ว อย่าได้นึกเป็นอันขาดว่าเพื่อน
บ้านเราจะปราบไม่ได้ อย่างเขาไม่กล้าปราบรัดเชือก ฐานะของ
เรากับรัดเชือกต่างกันไกล เทียบกันไม่ได้เลย

หมวดที่ ๖

การทำคุณภาพ คุณภาพภายใน

บทที่ ๑

ข้อ ๒๑ หักกตบตบหน วิธีทำให้เกิดคุณภาพภายใน

ในคืนนั้น ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าไม่มีทางใดดีกว่าที่จะจัดการให้
 ราษฎรเป็นศูนย์กลางรัฐบาล ดังที่เขียนเตรียมไว้จะทำในโครง
 การนี้เศรษฐกิจ ถ้าไม่จัดให้ราษฎรต้องเป็นรัฐบาล
 แล้ว รัฐบาลขาดทุนราคาของตัวเอง ราษฎรก็ต้อง
 เป็นหนี้มากขึ้น เพราะไม่มีเงิน รัฐบาลก็จะล้มตายได้ยาก
 ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าจะทำให้สงบได้ดี แต่ข้อสำคัญอีกข้อหนึ่ง
 ซึ่งจะเดินกันไปกับกาเป็นหนี้ ข้อสำคัญคือเมื่อราษฎร
 เป็นหนี้รัฐบาลมากขึ้น แต่ของก็ยังไม่ต้องกินอยู่ ถ้าเงินที่
 คนจะใช้ ข้อไม่มีแล้วก็จะเกิดการคิดดิ้นระโมยของ ๆ รัฐบาล
 ขึ้น เมื่อเกิดการระโมยดังนั้นรัฐบาลก็จะจับเขามาตั้งโทษ
 คงแต่จำคุกไปถึงประหารชีวิต อย่างที่ทำอยู่ในรัสเซียเป็นแน่
 เมื่อเป็นดังนี้แล้วบ้านเมืองจะหมดความดี และรัฐบาลจะไป
 โทษว่าคนเดวระยา หรือเป็นอุปาทวักัดโลกไม่ได้เป็นอันขาด
 ความรับผิดชอบจะต้องอยู่กับรัฐบาล คือผู้ชำนาญทางโตะ
 ชนวิเนยฆบาศประจำชุนรกนแทนน ข้อเสียหายชอน
 เมื่อนั่งที่ควรคิดอยู่ หรือเห็นดีที่จะได้ตั้งโทษประหารชีวิตคน

เพราะจะโมยข้าวโพด ๒ ดอก หรืออะไร เช่นนั้นในประเทศ
 ดัซาม ดังที่เห็นอยู่ในรัฐเซย์ การที่จะเกิดความยากจน
 คงจะต้องมีชนโดยไม่ว่าของดังด้วยเดยทรีดเซย์อันเป็นพระเจ้าบรม
 ครูของวชเหต่านกยงปรากฏว่า ไม่มีปัจจัยทั้ง ๔ อย่างแจก
 จำรายชู้ได้เพียงพอเลย เขากำหนดการมาแถวคง ๑๔ ปี
 แดงกระหนจนทุกจนราษฎรยังไม่ยุดกันดีเพียงพอ เพราะ
 ภาชอมากรัฐบาลไม่ขาย หรือขายเขากต้องเป็นหนี้มาก ดัง
 ทายกต้องเกิดแต่ความทุกข์ทรมานการเช่นนี้ คิดเด่นในกระ-
 ดาศจะดวดดักว่าทำอะไรจริง

บทที่ ๒

คุณภาพพระวางประเทศ

ข้อ ๒๔ การทำคุณภาพพระหว่างประเทศนั้น การท
 ริดเซย์ใช้อยู่ในเวต่านกคอก นำอาหารของกินออกไปขายต่าง
 ประเทศ เพื่อเอาเงินมาทำทุนขอเครื่องจักร ส่วนราษฎรนั้น
 ต้องอดอดยากเป็นอันมาก เมืองไทยนั้นคงเป็นอย่างเดียวกัน

เงินรายได้จากสินค้าออกนอกเขตแดนนั้นได้อยู่ ๓๓๔ ล้านบาท กว่าจะทำให้ได้มากกว่านั้นอีกกว่าหนึ่งปี และกว่าจะถึงเวลาที่เราจะมียาขาดกิน มีเสื้อผ้าใช้บริบูรณ์ จนถึงกับเราสามารคนำเงิน ๓๓๔ ล้านบาทไปใช้ซื้อเครื่องจักรได้ ประเทศสยามอาจเปิดยอมให้ผู้ปกครองเสียข้อดีซึ่งสภาพไปก็เป็นได้ หรือมณะนการรัฐบาลทำการค้าขายเอง ด้วยคนที่ยังไม่มีความชำนาญในการค้าขายดังที่ปรากฏอยู่ณบัดนี้ ในหมู่ข้าราชการผู้ชำนาญของเราแล้ว เงินรายได้ ๓๓๔ ล้านบาทนั้นเกรงจะกลายเป็นแต่เพียงครึ่งหนึ่งหรือต่ำกว่านั้นก็ได้

หมวดที่ ๖

ข้อ ๒๕ การจัดเศรษฐกิจโดยรัฐบาลต้องระดมให้มนุษย์กตายเป็นต้นคิด ในข้อนี้ ผู้เขียนได้กล่าวไว้ว่าได้จัดการระดมให้ราษฎรเป็นต้นคิดคือไปเลย เพราะถ้าแก่กจะมเบยบ้านาญให้ ผู้หญิงก็จะไม่ให้เป็นของกตางกฏหมายลักษณะผัวเมียก็จะไม่ยกเด็ก ราษฎรก็จะยังมีบ้านอยู่ ตามสถานที่

เพราะในชั้นคนราชฎกรก็ไม่มีดีทชที่จะไปทำนา ทำสวนได้ตาม
 ใจสมัครเดี่ยแล้ว และในข้อความในพระราชบัญญัติที่จะออก
 กำหนดอยู่ซัดๆ แล้วว่าราชฎกรจะมีดีทชในอสังหาริมทรัพย์ไม่
 ได้ การเช่นนี้จะไม่เรียกว่าเป็นการบังคับเป็นการคดเดรัภาพ
 ในทางที่ถูกต้องกฎหมาย และถูกหลัก ๒ ประการ ที่คณะ
 ราชฎกรได้ประกาศในหลักเดรัภาพหรือ ดั่งหรือจะเรียกได้
 ว่า ในความมุ่งหมายจัดการตามโครงการนี้จะพยายามมิให้
 คนกตายเป็นดีตัว จริงอยู่บางที่อาจไม่ถึงเป็นดีตัว แต่กตอง
 เป็นทาส เมื่อครั้งก่อนพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรง
 ประกาศเลิกทาสเสียอีก และแทนที่จะเรียกว่า ข้าราชการจะ
 กตายเป็นรัฐทาส เสีย มากกว่า ดีตัว นนออกอยาก ได้ ยากกว่า
 มนุษย์ เพราะมันหาหนุากินได้สบายกว่า แต่รัฐทาสนี้ไม่
 มีหนทางใดที่จะหากินที่เดียวนอกจากทนเป็นทาส เพราะจะ
 ไปเพาะปลูกอะไรก็กินไม่ได้เสียแล้ว ตกดงต้องตกอยู่ใน
 สถานะที่ขาดเดรัภาพยิ่งเสียกว่าดีตัวพาหนะเสียอีก และแทนที่
 ข้าราชการหรือรัฐทาสนี้รักใคร่กันกับรัฐบาล กตัมจะกตาย

เป็นศัตรูกัน เพราะธรรมชาติทางกับนายนั้นจะรักใคร่กันถึง
 ขนาดเห็นจะไม่ได้ ใครเคยได้ ยินบ้างว่าทาส นมมานะความ
 พยายามในการช่วยเห็ดอดงเสริมความเจริญให้แก่ชายโดยน้ำ
 ได้ใจจริง การที่มาเทียบว่าถ้าคนกตัญญูว่าราษฎรจะมานะที่จะ
 ช่วยดงเสริมความเจริญแล้ว ข้าราชการบัณฑิตกตัญญูมานะ
 ที่จะดงเสริมความเจริญด้วยนั้นหาควรไม่ เพราะฐานะของ
 ข้าราชการบัณฑิต กับฐานะ ราชการ ซึ่งต้อง ทำงาน อยู่ได้ เเง
 โครงการเศรษฐกิจของผู้เขียนนั้นต่างกัน ข้าราชการบัณฑิต
 เป็นไทย ไม่ใช่ทาสเขาไม่ถูกบังคับให้เขามาทำงาน เขาสมัคร
 เขามาเอง จะตาออกเมื่อใดไม่มีใครห้าม ส่วนข้าราชการ
 ของผู้เขียน นั้น จะเข้ามา ก็โดยถูกบังคับ ทางอ้อม มาแล้ว เป็น
 อย่างน้อยและจะตาออกก็อาจได้ รับโทษถึงตาย เพราะจะต้อง
 ออกไปอดตายดังที่เขียนอยู่ในประเทศรัสเซียซึ่งมีความเป็นจริง
 อยู่ว่า ถ้ากรรมกรของรัฐขาดออกหรือถูกตงโทษได้ ออก
 จากที่ทำงานแล้ว บัตรอนุญาตสำหรับซื้ออาหารก็ถูกตัดด้วย
 คน ๆ นั้นก็ไม่มีจะไปหาอาหารกินที่ใด ในที่สุดก็ต้องอดตาย

ข้อ ๒๗ ร่วมในกิจการต่าง ๆ การจัดให้มี การ
 ดัชนีในประเทศสยามนั้น ควรจัดให้เป็นไปตรงกับเด-
 มารักดำเนินอยู่ การดัชนีที่เดนมาร์กทำอยู่นั้นไม่เป็น
 ของรัฐบาล เป็นส่วนของราษฎรที่รวมกันขึ้น เพื่อประโยชน์
 ส่วนรวมของตัวโดยเฉพาะ ไม่ใช่เอาคนเข้ามาได้ถึงไว้
 เป็นทาส

หมวดที่ ๘

รัฐบาลจะจัดให้มีการเศรษฐกิจ ชะนิตใดบ้างในประเทศ

ข้อ ๒๘ บ่อนักปิดประตูค้า การที่จะคิดการป้องกัน
 ประตูค้านักเป็นการดีอยู่ แต่ถ้าจะพูดถึงความจำเป็นแล้ว
 ว่าเราควรจะกีดกันความมั่งคั่งประตูค้าแล้วหรือไม่ ก็จะต้อง
 คอบว่าไม่ควรกีดกันแต่การปิดประตูค้านัก ถ้าใครจะทำกับ
 ประเทศสยามแล้ว ก็เป็นความโง่ของผู้นั้น เพราะจะมาได้

เงินทำเช่นไหนทำไม มีวชิรอันที่จะบังคับให้ประเทศสยามต้อง
 ยอมจำนนได้ถมเถไป มีอาทเช่นตั้งเรอรบซึ่งมเควของบม
 บวรทุกอยู่ได้วิจเขามากบเรอครเซอว บวรทุกทหารมาชนท
 กรุงเทพ ๆ กคุมกรุงเทพ ๆ อยู่ แดว ทกวนนเรายอมวิ ตว่า
 เพอนบ้านเขาไม่ชอบบวชการเควชูกิจแบบน ถ้าเราทอาชน
 เมื่อใด ก็ไม่ต้องตั้งตั้งเดยว่าเขาจะไม่ตั้งคนของเขาเข้ามา
 ยึดทวิพยสนของเราดังกตาดแเดว กกว่าเราจะมกตางพท
 จะบ้องกนการบีดประตคาคได้ บ้านเมืองของเรากหมตไป
 เดยแเดวโดยแม่แต่บ้านประตคคองจะทำไม่แเดวทน เพราะ
 ณะนการกตวทจะบีดประตคาน เป็นการกตวทห้ามตเหตุไม่
 ได้ เป็นการเอาอย่างประเทศวิตเซยเท่านั้น เพราะประเทศ
 วิตเซยกตวการบีดประตคาคเป็นอนมมาก ทวิตเซยกตวเซนน
 ก็เพราะว่า คนทำควของตัวเป็น Out law ของโดก และ
 กตวใครเขาจะมาแถตั้ง การทใครจะแถตั้งวิตเซยหรือบงค
 ให้วิตเซยต้องยอมแพไคนน ไม่มีหนทางใดกระทำได้สะดก
 เท่ากับการบีดประตคาค เพราะถ้าจะยกทหารไปปราบกคอง

จะตั้งเป็รื่องเงินมากกว่าการปิดประเทศค้าเพราะวัดเซียเป็นประเทศใหญ่ วัดเซียมองเห็นอันตรายทางนึ่งตองบองกันการปิดประเทศค้า ทัมู เขียนหมไค่นักถึงฐานะของประเทศสยามรามัวไปหดงเลี่ยว่าเหมือนนักบวัดเซียเลี่ยหมด เขาจะทำอะไรก็ไปคัดดอกเขาออกมาโดยมิได้ไต่ร้ตรงให้ดั้มเหตุดั้มผลเท่างั้น จึงได้คิดจะบองกันการปิดประเทศค้าในประเทศสยามบ้าง ซึ่งถึงจะบองกันไปด้กเท่างไค่ก็ไม่มีใครเขามาทำเช่นนั้น เขามัวรอนดักว่าถมไป เพราะเมืองเรานิดเดียวเท่านั้น แตะรภาพก็เหมาะสมที่ จะทำการ รุกรานด้วย กำตั้งทหารไค่คดองแคว้ว เพราะเราไม่มีเครื่องบองกันการ รุกรานอย่างงายนเพียงพอ ยังจะมัวไป คัดการ บองกัน การ ปิด ประเทศ ค้า ทำไมให้ บัวย การ คด้ายกับวางขวากขวางประตูบ้านกันชะโมย แต่นอนเบ็ดหน้าต่าง ๒ บานเต็มที ดงนชะโมยอะไรจะคั้นเข้าไประตู บนชนหน้าต่างชะโมยของเขาเลี่ยมคักว่าหรือ

นอกจากนการที่ประเทศสยามจะเป็น รัฐบาลบริบูรณ์ ไปนยังงตั้งย เพราะเราขาดของดิบ (Raw materials) ในการ

ทำอุตสาหกรรม เราขาดทั้งเหล็ก และทั้งถ่านที่จะทำการตั้ง
 หุ่น ก็ว่าจะทำโตกคองคองกันเวदानานนับ ๓๐๐ ปี

การที่ยกตัวอย่างว่าอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส จะ
 ทำการตั้งหมตนั้น ก็ยังไม่จริง มีดีเตอร์แม็กโดนาด
 ฮิตเลอร์ และคาตตีเออร์ อาจได้คิดถึงตั้งทางด้านนี้อาจเป็น
 ได้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าใครเริ่มทำการทางด้านนี้ แม็กโดนาด
 เองนั้นดูเหมือนจะเลิกเอาด้วยซ้ำ ส่วนฮิตเลอร์นั้นเดิน
 แบบแพ้ต็ด็ด้มมากกว่า และก็ได้ข่าวว่าทำการปราบปราม
 คอมมิวนิสต์อย่างเต็มที่ คาตตีเออร์นั้นก็ยังไม่ปรากฏว่าทำ
 อะไรตรงนั้น อย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าประเทศทั้ง ๓ นี้ เขาจะ
 ดำเนินการตามนี้ เขาก็คงไม่กระทำไปด้วยการบังคับราชรัฐ
 ดึงทม้อยในโครงการนี้ ประเทศเหล่านี้เขามิเคยจงใจครอง
 มอพรอมบรรพบุรณแล้ว ตลอดจนคนทั้งนานาชาติเขาจะทำ
 จริงๆ เขาก็มิโอกาสที่จะทำสำเร็จได้ดีกว่าเรามาก แต่ถึง
 กระนั้นก็ยังมิปรากฏว่าเขาจะทำ แต่ถ้ามองเห็นว่าเขาจะทำ
 กันแล้วก็อดของดูเขาที่ตอดของคองไปอีกมิดดีกว่าหรือ จะรับช่วย

เรื่องทฤษฎีเขียนกตาดว่า ๆ ถ้าคนงานเป็นข้าราชการแล้ว จะไม่มีการหยุดงาน (Strike) นั่นไม่เป็นการแน่ การเป็นคนงานหรือเป็นข้าราชการก็เป็นคนเหมือนกัน ถ้าคนงานไม่พอใจได้ข้าราชการก็ไม่พอใจได้ นอกจากจะกดขี่ข้าราชการดังกตาดแล้ว ให้กลายเป็นรัฐทาส จนคนหมดความเป็นมนุษย์แล้วการอาจเป็นไปอย่างหนึ่งก็ได้ รัฐบาดที่ทำการค้าขาย ก็เปรียบกับเป็นนายจ้าง ถ้าถูกจ้างได้รับความกดขี่ก็จะหยุดงาน (Strike) ได้อย่างเดียวกัน ผิดกันอยู่ก็แต่ถ้าถ้ารัฐบาดเป็นนายจ้างแล้ว ถ้าถูกจ้างเลิกงานหรืออดอดคงขึ้นมา รัฐบาดก็มักบ่นกตาดแต่การตัดใบช้ออาหารเป็นเครื่องมือทำการบังคับเช่นทรัดเซีย ถ้าคนงานคนใดไม่พอใจ เขาก็เชิญออกจากงาน เมื่อออกจากงานแล้ว ก็ถูกตัดใบช้ออาหาร คน ๆ นั้นกตาดของอดตาย

เรื่องกรรมกรรมกรวางทฤษฎีเขียนอ้างว่า เป็นการแค้นชิงชังถึงถึงความระดำระด้ายอนนหน ขาพเจ้าช้อตอบได้ว่า การทกรรมกรรมกรวางหยุดงานนั้น หาใช่หยุดให้เกิดการหยุด

ขนเพราะความเดือดร้อนจริงจึงอนใจไม่ ตกเป็นตงหน
 ขน ก็เพราะมีคนพยายาม ให้เกิดการหยุดงานขน เพื่จะได้
 เป็นโอกาสให้ตงตมาคมคนงาน และตนจะได้เป็นหัวหน้า
 และได้รับเงินเดือนกึ่งบาทๆ เท่านั้น

รัฐบาลมีกำไร ถ้ารัฐบาลทำงานดีมีกำไร ราษฎรจะ
 ได้เงินเพิ่มขึ้น แต่ไม่เห็นว่ามีอะไรมาเป็นของประกัน
 ความสำเร็จท่านจะดี นอกจากความเชื่อว่าจะดีเท่านั้น แต่
 ถ้าผดจนร้ายราษฎรก็คงพากันอดตายไปหมด จะมีผู้ที่จะไม่
 ไปร่วมอดอยากกับราษฎร ก็คือพวกท่านที่ชำนาญที่คอย
 ขนช่วยอำนวยความสะดวก การที่ทำอะไรตงหนของนักถงหัวออก
 ทง ๒ ฝ่าย ว่าจะรู้ดีอย่างไร ถ้าท่านผู้ชำนาญต่างๆ
 ตงไปเป็นข้าราชการชุดดิน และกดขี่ให้ราษฎรมานั่งแทน
 อำนวยความสะดวก จะเห็นว่าลำบากไม่น้อย เมื่อคนเกิดการ
 อดอยากตงหนตงหนแล้ว ก็จะต้องมีการระดมระดมเดือดร้อน
 โดยแน่นอน ซึ่งถ้าปล่อยให้ราษฎรทำนาไปเองแล้ว คง
 จะไม่มีการเดือดร้อนถึงขนนเกิดขนนเป็นแน่

การขาดทุน การขาดทุนนั้นจะเกิดขึ้นได้ คือ ตาม
 ธรรมชาตินั้น การรู้ขนาดทำอะไรแล้ว อาจเป็นการเบียดเบียน
 มาก ความจริงของเงินของทรกนอยู่ทั่วไป เพราะคำว่า
 รัฐบาลนั้น ข้าราชการผู้ทำการให้ รู้ดีกว่าไม่ค้าย
 มนุษย์ ไม่ได้คิดว่าเงินที่เงินไหลเข้ามาได้ขาดค้าย ถึงจะ
 ขาดคกบกว่องบางก็คงไม่เป็นไร และมักจะไม่มีระวังเท่า
 กับเป็นของ ๆ ตัวเอง ตัวอย่างเช่นหาได้มากมาย และ
 ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะจัดระเบียบอย่างดี การเช่นนั้นจะไม่มีเคย
 กตาม ข้อเดียวหยก้อาจมีได้จากการอื่น เช่นความชำนาญ
 และฝีมือ เพราะดังคำคมที่พูดในการสร้าง กคือฝีมือ (Skill)
 ของคนงานและความชำนาญของผู้ดูแลการงาน การที่จะ
 เพราะ Skill ให้เกิดขึ้นโดยทันทีย่อมไม่ได้ ย่อมต้องการเวลา
 หักอีกเป็นเวลาดำตามสมควร และต้องการความชำนาญ
 ประกอบการที่ไม่มี Skill นั้นย่อมใช้ของเสียเร็ว ถึงแม้
 รถยนต์หรือเครื่องจักรไถนา จะเป็นการใช้งานก็จริง แต่
 การที่จะถนอมรักษา กคือต้องการฝีมือมากเหมือนกัน หา

ไม่รทหนักจะเสียหายโดยเร็ว อันเป็นการเปิดช่องโดยใช่
 เหตุอีกอย่างหนึ่ง คือตัวอย่างที่ดีที่เขามักสร้างโรงงาน
 ต่าง ๆ เขาก็เอาคนเขาไปได้ไวเพิ่มเติมมากกว่าความจำเป็น
 อีกเป็นอันมาก คนงานของเขาไม่มีความชำนาญหรือฝีมือ
 ของที่ทำออกจากโรงงาน ก็ใช้ไม่ได้เสียตั้ง ๗๐ % ซึ่ง
 ภายหลังก็ต้อง พังดง ทำใหม่ อันเป็นการ เปิดช่องโดยใช่ เหตุ
 นอกจากนั้น ๕๐๐ ๕๐๐ ก่อตัวแล้ว ย่อมจะทำให้เกิด
 ยักยอกมากขึ้นอีกเป็นอันมาก เพราะคนคงมีหนทางหัว
 แตะคงต้องการหาเงินใหม่ หาโดยทางตรงไม่ได้ก็ค้นหา
 โดยทางอ้อม ความลำบากของลูกโทษเช่นเขยวณก็จะต้อง
 มืมได้ขาด นอกจากนั้นการช่วยให้พวกกันเขาทำงานในตำแหน่ง
 ที่ล้นบาย ๆ ก็ย่อมจะต้องเกิดมากขึ้นอีก และการที่เรียกว่า Red
 Tape ช่วยคนอะไรเหล่านี้จะมีเพิ่มทวชน การเสียหายขาด
 ทุนในการที่รัฐบาลกระทำการเศรษฐกิจเองนั้น มีความจริง
 อย่างชัดเจนดังเหตุที่กล่าวมาแล้วคือ การเปิดช่องโดยใช่เหตุ
 ประการ ๑ การ Red Tape ๑ และการจัดหาคนไม่ผิด

หรือผู้ทษานาญไม่ได้ ๑ ประเทศรัสเซียซึ่งมีผู้ทษานาญใน
 เชงการเค้รชฐกิจนหมมากกว่าเราหลายเท่า แต่ถึงกระนั้น
 เมื่อรัฐบาตจัดการ ทำการเค้รชฐกิจเอง แดวกยงขาดทุนบ่นปี
 ด้งจะเห็นได้ในคำพูดของของ เซอร์ชิน ดะก (Dzerzhinski)
 ซึ่งเคยเป็นธ่ณายกของธ่ณาบารุงเค้รชฐกิจ (President of
 the Superme Economic Council) ได้พูดในที่ประชุมของ
 ธ่ณามะอวหนท ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๒ ด้งปรากฎอยู่ใน
 หน้งธ่อวเรอ "An Economic History of Soviet Russia"
 เต็ม ๒ หน้ ๓๒๓-๓๒๒ "รัสเซียนนเวดาน้อยกนอย่างเปด็อง
 ด้สุด ใช้เงินหลายร้อยธ่ณารูเบดไปนทางที่น่เป็นประโยชน์
 การงานทุกอย่างเดินเป็นอย่างออฟฟิศรัฐภาด การค้ขายทุก
 อย่างทรฐบาตทำ กมชาราชการทำทเกินจ้นวนธ่องการตง
 ๓,๐๐๐ เศษไปทว่ทุกแห่ง การเงินท่ทุก ๆ ออฟฟิศขอเพิ่ม
 ด้พิเศษก้มากมายก้ายกอง การทตองเปด็องไปเหต่านนน ก
 ด้สำหรับใช้แต่ในเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น ด้วนประเทศบ้านนอก
 แด้วอดคอยาก อาหารไปถึงน่เพียงพอเดย การใช้จ้ายท

เปิดองค์งนทาไหวราคาตั้งชนอย่างมากเกินคาดหมาย เด่มยชน
 พนกงงานกเพมชนมโคชาด คตัวอย่างเช่น โรงงานทำเหล็ก
 กถา (Steel Trust) ซึ่งปรากฏว่าการเงินฝดเคองเบหนตุด
 แดถงกระหน คนงาน ชนเด่มยชน พนกงงาน กเพมชนจากจำนวน
 ๒๕๐ ถึง ๘๐๐ คนเดว เงินเคอนกคองเดยมายชน ชวราช
 กวรททาการ คิตคอกกับคณะ กรรมาการ วังโครง การใหม่กมี
 จำนวนคง ๕๐๐,๐๐๐ คน สหกรณค่าง ๆ กมีเด่มยชนพนกงงาน
 มากเกินตัวไปหมดถัน การใชถานไซนามันแเดะของคิบค่าง ๆ
 กเบหนเป็ดองอย่างน่ากถว---” ดิงนเบหนคณ ซึ่งยอมแแดถง
 ใหเห็นว ถารัฐเบาดเราเริ่มทำบางกคงจะไมพนการเป็ดอง
 ดิงวณเบหนแแน แดะเมือเป็ดองเซ้า การชาดทุนกยอมจะหน
 ไมพน การชาดทุนของรัตเซยไนการทรัฐเบาดทำคเรษฐกิจจน
 สตาติ (Stalin) เองกักถาวเบหนเซหนัน (ดูไ An Economic
 History of Seviet Russia หน้า ๓๒๕) ดิงค้วว เวถาน
 ผู้รยาค่างเซาปถนรัฐเบาด ผู้รยเหตุถานเบหนผู้รยใจเยน
 เห็นถนุกเบหนใหญ่ ชะโมยอะไรไดกชะโมยเอา มีจำนวนนับ

พนแต่คนเช่นนแทนที่จะถูกเรียกว่าเป็นพวกโจร คนกับเห็น
 ว่าเป็นพวกเก่ ดึงนเป็นคน ซึ่งก็เห็นได้ว่ารัฐบาตททาการ
 คายนน ก็คงไม่พ่นขอเสียหายหมดเปิดของอันเกยวดด้วย
 เจาหน้าทช่วยเสยงคน ไม่พยายามใหม่คุดยภาพ มีแต่การ
 เปิดองโดยเปิดาประโยชน์ทงต้น น้แหละเป็นทางขาดทนที่จะ
 พงมาถึงตะ ก็เมอมการขาดทนแฉวรัฐบาตไม่ซากตดงเทยว
 กตชคนโดยชนภาษเกบภาษเบนตั้งของ ซึ่งผู้เขียนโครงการ
 ก็ไดกถาดแฉว การเกบภาษเบนตั้งของเช่นชาวปตาดงน ก็
 ทำกับเป็นทางริบทางอ้อมแฉว ความสันติสุขจะเกิดมาได้
 อย่งไร ข้าพเจ้าแฉไม่เห็น อย่งว่าแต่เราเคย แม่แฉร์ดีเซย
 ซึ่งเบนนบรมคิรของการเศรษรัฐกิจแบบน เขายงเบนดงนได้
 เราหรือจะพ่นไปได้

หมวดที่ ๑๐

แผนเศรษฐกิจแห่งชาติ

ข้อ ๓๐ การวางแผนตามทกำหนดมาน ไม่เป็นผิดอัน

ใด น่าจะตองสำรวจดู การสำรวจดูนี้ย่อมจะต้องทำให้
 ละเอียดถูกต้องตามหลักการจึงจะควร หาไม่ผลที่ได้จะไม่
 ดีพอที่จะไปใช้ในการติดต่อไปรษณีย์ การที่วางคั้นกระทำ
 การมาดังนี้ ไม่มีข้อขัดข้องอย่างไร ควรจะทำได้ ข้อสำคัญ
 ต้องอย่าลืมกันว่า คนเรานนการกินการคองการและการอื่น ๆ
 ย่อมต่างกันทงน ถ้าสำรวจที่แห่ง ๑ แต่อย่าคองใจเดี่ยว
 ทนทวาทชนกคงเป็นเหมือนกัน

หมวดที่ ๑๑

ผลสำเร็จอันเกี่ยวแก่หลัก ๖ ประการ

ข้อ ๓๑ เอกราชทางศาล ขอนี้ไม่มีเกยว ถึงแม้จะ
 ไม่มีโครงการเศรษฐกิจ เราก็อาจดำมารถมีเอกราชทาง
 ศาลได้อย่างดี

บทที่ ๑

ข้อ ๓๒ เอกราชทางเศรษฐกิจ การที่เราจะตัดจาก
 แยกแห่งความกตธิ์ในทางเศรษฐกิจนั้น น่าจะทำได้ยาก

เพราะถ้าเราจะตัดหลุดได้เราก็จะต้องเป็นเจ้าของตลาดที่ใหญ่
 ที่คนทั่วโลกต้องยอมฟังเสียงเรา การที่เราจะเป็นเจ้าของ
 ตลาดที่ใหญ่โตได้นั้น เราจะต้องมีอำนาจต่อรองการอยู่ใน
 มือเรามาก ซึ่งคนอื่นจะต้องผ่อนตามราคาของเรา หากไม่ถ
 ภาไม่ขายให้ เขาก็จะได้ความลำบาก เมืองรายงเด็กนัก
 ที่จะสามารถยึดตำแหน่งนั้นได้ ไม่ใช่อย่างรัสเซียที่ใหญ่โต
 มีทางที่จะทำสินค้าเป็นเจ้าของตลาดใหญ่ ๆ ได้ ซอนเป็นขอ
 ณะ ๆ ที่เราจะกอบปรัดเซียไม่ได้ เราจะฝันอย่างเขาไม่ได้
 เพราะของที่เราขาย ถึงแม้ว่าจะได้จัดการอย่างดีที่สุด ก็
 ยังมีโอกาสที่จะเป็นผู้วางราคาเด่นตามใจได้ถนัด เราคงยังจะ
 ต้องอนุโตมกับเขาไปเป็นแน่ อย่างดีก็พอทำให้เรามีเสียงใน
 เรื่องวางราคาของดิชนเท่านั้น อีกประการหนึ่งการค้าขาย
 กับภายนอกนั้น อย่างไรก็ดีเราก็ยังคงต้องกระทำอยู่ทั้งขอ
 ่งชาย ข้าพเจ้าไม่เชื่อเลยว่า ประเทศเราจะอยู่ได้เฉย ๆ
 โดยไม่ต้องค้าขายกับผู้ใด เมื่อเป็นเช่นนั้น ราคาในโลกเรามี
 อยู่อย่างไร เราก็คงจะยังคงต้องกัฟพันชอชชายอยู่อย่างเดิม

ชาติ ๓๓ เอกภราชในทางการเมือง ถ้าเราดำเนินวิ
 หารเศรษฐกิจแบบนั้นแล้ว การเป็นเอกภราชในทางการเมือง
 อาจจะมีไม่ได้ เพราะในขั้นต้นเราย่อมทราบดีแล้วว่า การ
 ดำเนินการ ตามโครงการ ๕๒ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕
 เชี่ยวดำเนินอยู่ ประเทศอื่น ๆ ทดใดกรวมถึงเพื่อนบ้านของเรา
 เขาเห็นว่า วิธิดำเนินการ ดังประเทศ รัสเซีย นั้นเป็น ภัยแก่ความ
 สันติสุขของพวกเขา วิธิดำเนินการนี้อาจไม่เรียกว่าคอมมิวนิสต์
 ก็ได้ แต่ความจริงมันมีอยู่ว่ารัสเซียใช้วิธีนี้ก็เมื่อใดที่เขาว่า ๆ
 รัสเซียนั้นทำการเป็นไปในทางคอมมิวนิสต์มีพยายามบังคับให้คน
 มาเป็นทาส และเราเองเราอย่างเราหมดทุกอย่างดังนั้นแล้ว
 เขาจะนึกหรือว่าเรานั้นไม่ควรจะรังเกียจ ตามจริงแล้ว ถ้า
 เรารังเกียจรัสเซียเพราะทำเช่นนั้น ถ้าเราทำบ้าง เขาก็คง
 รังเกียจเหมือนกัน เพราะประการหนึ่งเราจะเป็นจุดศูนย์
 กกลางสำหรับ คอยช่วยบันให้ เมืองชน ของเขาที่เป็นเพื่อนบ้าน
 เราเกิดระส่ำระสายขึ้นเพราะวิธีนี้ เขาจะนั่งนิ่งอยู่ไม่ได้ เขา
 อาจไม่ยกกองทัพมารบเราหรืออะไรเช่นนั้น แต่ทางที่เขา

ได้โดยเรียบร้อยไม่มีใครเดือดตกยางออก และตลอดมาผู้ที่
 ควบคุมกิจการรัฐบาล ทั้งชนมณฑลต่างประเทศ เชื้อลอบบังคับ
 การอยู่ ฉะนั้นจึงไม่มีอะไรเกิดขึ้น ถ้าตอของให้พวกผู้เขียน
 บังคับการมาโดยยึดตั้งระตงแต่คนมา และบ้านเมืองเกิดระตง
 ระตงมีการฆ่าฟันกันจน หรือประกาศโครงการนั้นออกไป
 ดัง ๆ ให้เขาเห็นแล้ว อย่าได้นึกเลยว่าเขาจะนั่งอยู่เฉย ๆ
 เพราะอย่างนั้นถึงแม้เขาจะยังไม่ ยกกองทัพใหญ่โตเข้ามา
 ยึดเมืองเราเขาก็คงจัดให้ทหาร ของเขามาคนใด คนของเขาที่
 ด้ถานทุก ดึงหนเป็นอยู่ในประเทศ จีน, เปอรเซียอาฟกานิสถาน
 และบรรดาเมืองอื่น ๆ ที่เขาได้วางใจไม่ได้ เราจะอยากให้มี
 ทหารต่าง ประเทศ เข้ามารักษา ด้ถานทุก ของเขา อย่างนั้น
 หรือ คนไทยจะไม่เจ็บใจหรือที่จะเห็นทหารต่างประเทศ
 เข้ามารักษา ด้ถานทุกของเขา เพราะเขาหมดความเชื่อถือใน
 ตัวเรา ผู้เขียนยังคงอยากถามอีกว่า กับคนบ้านเมืองเรียบ
 ร้อยจะประกาศใช้โครงการนี้จะทำให้เกิดระตงระตงอย่างไร
 ขอตอบได้ว่า เมื่อรัฐบาลได้เริ่มงานอันนั้นแล้วและเมื่อราษฎร

ธรรมดาว่า การเป็นข้าราชการได้รับเงินเดือน เป็นกระดาะ
 หน เป็นอย่างไรบ้าง ราษฎรที่เห็นข้าราชการก็จะแถมคน
 ด้วยการไปขอรับจ้างชาวต่างประเทศ เพราะชาวต่างประเทศ
 เขาจ่ายเงินเดือนจริงๆ ให้ เมื่อรัฐบาตรตั้งนักคงอดโกรช
 ไม่ได้ คงจะต้องหาวิธีป้องกันหรือบังคับทางอดมมิให้ตาย
 เป็นเช่นนั้น ราษฎรก็จะถูกกดขี่มากขึ้น เมื่อราษฎรลำบาก
 มากชนกคงอยากหนีไปอยู่กับชาวต่างประเทศ ได้ยงเช่นนั้น
 ณ บัดนี้คงมีอยู่แล้ว นอกจากนั้นราษฎรที่อาศัยแดนพเห็นว
 ราษฎรที่ชนแก่ชาวต่างประเทศนั้นเขามีได้ภาพดีกว่า ก็อาจ
 พากันไปพึ่งโพธิ์ธรรมารชาวต่างประเทศก็อาจเป็นได้ เพราะ
 การอยู่ทางนี้ของเขาน่าดียิ่งกว่าเดี่ยอีก เมืองไทยเวลาน
 นี้เมื่อครั้งยังเป็นสมบูรณาญาสิทธิอยู่ ราษฎรก็ไม่เคยถูกค
 ด้ภาพถึงเพียงนี้ ใครจะทำมาหากินอย่างไร ในทางที่ชอบ
 ด้วยกฎหมายก็ไม่มีใครห้าม นอกจากนั้นพระเจ้าแผ่นดิน
 ของไทยยังตั้งให้เด็กทาส แต่มาบัดนี้เมื่ออำนาจดั่งดังไปค
 อยู่กับราษฎรแล้วแทนที่จะมีได้ภาพมากขึ้น พวกท่านท

ชำนาญต่าง ๆ กตัญญูดีมีภาพของเขามากขึ้นเสียกว่าเดิม
 อีก และตัดดีทมิไม่ให้ราษฎรทำนา ตัดดีทมิไม่ให้ราษฎรทำ
 การอาชีพพวกต่าง ๆ โดยสะดวก และห้ามไม่ให้จับของที่ดิน
 โดยง่าย ดีทมิเหล่านี้ล้วนเป็นมรดกตกตงมาแต่โบราณกาล
 มาบัดนี้ราษฎรกตัญญูกลายเป็นทาสไปอีก เพราะโครงการ
 เศรษฐกิจอันนี้ แต่ไม่ใช่ทาสของคนธรรมดา เป็นรัฐทาส
 ซึ่งพระเจ้าแผ่นดิน ทรงดม บูรณาญาดีทมิที่ไม่ทรง ทำ ความ
 เดือดร้อนมันตงนี้ จะไม่ให้ราษฎรอพยพหนีอย่างไร ความ
 ระดำระดำยก็จะตงเกิดมชน เมื่อเกิดความระดำระดำยชน
 การก็จะเดินไปไม่ดำเร็ว เจ้าหนเขาก็จะเริ่มมายดทรพย
 ความเอกราชทางเมืองก็ตงเดินไป หรือถึงแม้การจะดำเร็ว
 เพื่อนบ้านที่เขาก็กลัวไฟจะไปตง ณ บ้านของเขาบ้าง เขาอาจ
 จะเข้ามาช่วยเราคับไฟก็ได้เขาอาจได้ใจชอน เพราะเป็นการ
 บ้องกันมิให้ไฟไปไหมบ้านของเขา ใครจะไปคัดค้านอันใด
 ได้ นอกจากนัการที่เราจะไปหาความเห็นใจความเอ็นดช่วย
 เหลือจาก ดันนิบาตชาติในโอกาสที่เรา กตายเป็นดังที่เขารัง—

เกยจแหวดงน เห็นจะหาความช่วยเหลือได้นอยดักหน้อยดะ
กรรมง

บทที่ ๒

ข้อ ๓๔ การรักษาความสงบ เรียบร้อยภายใน
ในชน ข้าพเจ้า ดั่งดัยว่า ถ้ารัฐบาด ดำเนิน โครง การณ์
เศรษฐกิจตามแผนแหวดัก นากัดจะทำให้มีมีความสงบภายใน
ไม่ได้ด้นก เนื่องจากวิหกกดบดบหนนเองที่จะทำให้การ
เป็นไปดงนไม่ได้ เพราะราชฎรคงจะพากันเป็นหนรัฐบาด
มากชน เนื่องจากราชฎรมหนทวมห้วมากชน และไม่มี
หนทางใดนอกจากเป็นหนอยู่เช่นนเด่มอไปดัก ก็อาจจะ
ดักชะโมยของ ๆ รัฐบาด และของซึ่งกันและกันได้ และถ้า
เกิดการชะโมยกันชนเดัก ก็หวังอยู่อย่างเดียวว่ารัฐบาดจะ
ไม่ใช้วิธีปราบปรามอย่างที่ทำในประเทศรัสเซีย ซึ่งอาจดง
โทษผู้ทรกของหดวงได้ ด้วย ประหารชีวิต หรือการเนรเทศให้
ไปอดตาย

บทที่ ๓

ข้อ ๓๕ การเศรษฐกิจ ตามโครงการแผนเศรษฐกิจ

มีความมุ่งหมายว่าจะมีให้ราษฎร ออกอยาก ประเทศรัสเซียเอง
ก็ตั้งใจเช่นนั้น แต่บัดนี้กลับปรากฏว่าราษฎรออกอยากยิ่ง
กว่าแต่ก่อนใช้โครงการแผนเศรษฐกิจเป็นอันมาก ตามบ้าน
เมืองนอกกรุงทมิฬอาหารไปไม่ถึงนั้น ราษฎรพากันออกอยาก
จนถึงกินเนื้อคนด้วยกันเอง เดนิิน (Lenin) เองก็ยอมรับ
ว่า การจัดการแบบคอมมิวนิสต์ซึ่งเดินไปอย่างเหตูวโหดนั้น
เป็นเหตุให้เกิดความเย็นไปเช่นดังปรากฏอยู่ในหนังสือ "An
Economic History of Soviet Russia" หน้า ๒๑๖ ซึ่ง
กล่าวว่า ความออกอยากนั้น ทำให้เกิดการกินเนื้อคน ด้วยกันชน
(Ganniba Lism) ซึ่งไม่เคยมีในรัสเซียเคย นอกจากเมื่อ
ครั้งมีการจลาจลในต้นศตวรรษที่ ๑๗ ต่ภาพการแพทย์ได้เป็น
ผู้รับทำการไต่ด่วน เรื่อง ความเจ็บไข้แต่ละ ออกอยากครั้งนั้นแต่ละ
ได้รายงานมายังรัฐบาลว่า ต่ภาพในรัสเซียขณะนั้นเป็นของ
นำชนถูกรุขนพองอย่างที่สุดพวก มนุษย์ ตกคนนั้น เป็นคน

ธรรมดาเราเอง ไม่ใช่บ้าหรืออะไรเช่นนั้น ตามธรรมดา
 แดงก็ตำหนิการอาชีพตังคนโดยปกติทุกอย่าง นอกจากนั้น
 บางคนยังได้เคยรักใคร่ผูกพันกันเสียด้วยซ้ำ ในระวางนั้น
 ความน่ากลัวจนได้เห็นถึงขีดที่สุด ในบ้านผู้ซึ่งผมคนคอย
 รอคูตศัพทเขาฝั่งใหม่ ๆ สำหรับเขามากิน พวกที่ไปเที่ยว
 คุตศัพทมากิน เมื่อเจ้าหน้าที่จับได้ก็เอามาเขียนเสียเจียน
 ตายแต่ถึงกระนั้นก็ไม่เข็ด บิดามารดา พี่สาว น้องชาย ก็
 เกิดฆ่ากันเอง เวลากตางคนเด็กชายหญิงที่เดินตามถนนก็
 มีคนถูกจับไปฆ่ากันเสีย การที่เบียดเบียนราษฎรเห็นว่าเป็น
 การจำเป็นด้วยเหตุว่า ถ้าไม่กิน ก็คง เสียบาง แดง ก็คง พากัน
 ตายหมด ไม่เหลือเลย บิดามารดาที่เห็นบุตรเจ็บมากเพราะ
 ขาดอาหาร เห็นว่าใกล้จะตายอยู่แล้ว ก็จัดการฆ่าบุตรกิน
 เสียแะอย่างว่า ก็ถึงเวลาที่เด็กนั้นควรตายแล้วจึงฆ่าเสีย
 เช่นนั้นอย่างใดเสียก็ไม่รอด ก็ฆ่าเสีย เพอเดียงชีวิต บุตรคนอื่น ๆ
 ที่ยังแข็งแรงต่อไปดีกว่า คนฆ่ากันกินโดยไม่รู้จักบาปนั้น
 เห็นไปเสียว่าความจำเป็นบังคับแล้ว ก็ไม่เป็นผิด นี้เราจะคิด

จัดการให้เมืองไทยกลายเป็นอย่างหนึ่งหรือ นี้อาจความ
 ดุจดมบุรณที่โครงการนี้ เศรษฐกิจ จะนำมาซึ่งประเทศสยาม
 คนไทยอยู่เป็นคนไทยดี ๆ อยากรจะให้กลายเป็นคนดี
 ก็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ความบรมดุจเช่นนั้นเห็นจะเห็นด้วย
 ดักหน่อย การให้เงินเดือนนั้นจะให้สักเท่าใดก็ตาม แต่ถ้า
 อาหารไม่มีจะกินแล้ว หรือจะนำเงินนั้นไปใช้ทำอะไรไม่ได้
 แล้ว เงินก็ไม่มีประโยชน์ เงินเดือนที่จะแจกราษฎรนั้นอาจ
 มีจำนวนมากจนกว่ารายได้ที่เป็นอยู่เดิมนั้น แต่ว่าค่าอำนาจ
 จะไปซื้อของของคนอื่นคงเกือบไม่มีเลย เพราะเหตุที่บรรดา
 อาหารการกินที่มีอยู่เท่าใด รัฐบาลก็จะเอาไปขายเสียหมด
 เพียงความดุจสภาพระวางประเทศ ส่วนคนทั้ง ๓๓ ล้าน
 ถ้าได้รับเงินเดือนดังกล่าวแล้ว ก็ให้อยู่กินได้อย่างคนชน
 กตาง คือราวเดือนละ ๒๐ บาทต่อคน โดยคิดถึงการซื้อ
 ของ Wholesale ได้ทั้งหมดแล้ว ในเดือนหนึ่งรัฐบาลก็จะ
 ต้องจ่ายค่าเงินเดือนถึง ๒๒๐ ล้าน ถ้าคิดทั้งปกรวม ๓,๐๐๐
 ล้านบาท เงินนี้จะเอามาจากไหน นอกจากจะต้องเก็บของ

กับราว ๓๐ ต่ต่างก็เท่านั้น การพิมพ์ชนบทนั้นก็ไม่ว่าอะไร
 จะทำเท่าใดก็ได้ แต่ต้องอย่าลืมว่า จำนวนเงินนั้นไม่
 สำคัญเท่าอำนาจซื้อ ถ้าเมือราชกุมารีเงินแต่ไม่มีอำนาจซื้อ
 คงนแวด ความลำบากที่คิดว่าจะมีอย่างรัดเข็มขัดจะไม่
 หนักอย่างไร เมื่อมีชนบทพากันแย่งไปหมดเท่านั้น เพราะ
 ฉะนั้นข้าพเจ้ายังไม่เห็นเลยว่าความเจริญรุ่งเรืองจะมาได้อย่างไร
 นอกจากในความฝัน

บทที่ ๔

ข้อ ๓๖ ความเสื่อมสภาพ ในชนบทข้าพเจ้าก็ไม่
 เห็นว่าจะมีความเสื่อมสภาพได้อย่างไร ข้าราชการส่วนหนึ่ง
 ต้องทำงานเป็นทนายและอีกส่วนหนึ่งเป็นนาย ผู้อำนวยการงาน
 หมด ความเสื่อมสภาพที่เขียนกตานั้น ไม่ใช่มีแต่บนกระ-
 ดาษ เป็นแต่เพียงเสื่อมสภาพด้วยชื่อ คือว่า ข้าราชการ
 ด้วยกันเท่านั้น ถ้าจะให้ข้าพเจ้าพูดบ้างก็ได้ว่า เวदानชาพ-
 เจ้าจะคงให้คนทุกคนเป็นเจ้าของ ถ้าถือศักดินาคณะแล้วไร้เท่า

ทั้งหมดมันก็คงไม่ต่างกับกับทฎู เชนว่า แต่ความจริงแล้ว
 เจ้าฟ้าเหต่าน ก็คงจะเต็มอภาค กันไม่ได้ เพราะกตง ต้องทำงาน
 อยุ่อย่างทุกวณทุกคน แต่ฉันจะได้ความเต็มอภาคกันจริง
 จังเท่าใด ขอทว่าๆ ถ้าดำเนินการตามโครงการนี้แล้ว ราช
 ฎูจะมีดีทชเต็มอภาคกันในเรื่องที่จะไม่อดตาย ก็ขอบอกว่ไม่
 จริงอีก เดยวณตรงหากที่ราชฎูมีดีทชเต็มอภาคกันในเรื่อง
 จะไม่อดตายเพราะคนยังทำมาหากินตามใจสมัครได้ และทง
 ไม่เคยปรากฏเลยว่ามีใครอดตาย แม้แต่หมาวดีก็ไม่อดตาย
 ดังกต่างแล้ว ถ้าเราเดินตามโครงการนี้แล้วนั้นแหละอาจ
 มีการอดตายกันได้ และถ้าเป็นการอดตาย กันทุกคนอย่าง
 เต็มอภาคแล้วกยงคอยู่เพราะอย่างน้อยก็ถูกกับหตกัน แต่
 ข้าพเจ้าเกรงว่าจะไม่เต็มอภาคกันในเรื่องอดตายเดี่ยตระกูลม้ง
 อดตาย จะเบนแต่ข้าราชการ ชนกรรมกร คือราชฎูเท่านั้น
 ส่วนข้าราชการชนฎู ชานาญชนวอาจไม่อดตายอย่างเดยวณกัน
 ได้ แล้วจะมีการเต็มอภาคกันขอไหน ข้าพเจ้ายังมองไม่เห็น

บทที่ ๕

ชช. ๓๗ เสร็จภาพ เมื่อห้ามปราม ชัดขวางไม่ให้
ราษฎรตามใจสมัครได้ตั้งถั่วมาแคว ก็เท่ากับคัดสรรภาพ
กเมธ รัฐบาล คงใจ จะคัดสรรภาพ เช่นนี้ ก็นับว่า ๆ เป็น การนำ
ความดีของมบูรณาให้แคว ก็จะทำคนใหม่ชวคทำไม ประ-
หารชวคมันเสียให้หมดคกแควกน มันจะได้ไม่อดตายแควค
จะเป็นผู้ดีคกว่า ทุกคนคนหายคนยอมยอมตายเสียคกว่า
ที่จะดีระทงเสร์ภาพของคน คนคกทเราชงใจแควแควคใหม่
ความดีของมบูรณาด้วยบัจจยทง & กยงอุตุล้าให้ผาอินทรายชง
มมาถึงชวค แหกคก หนีความดีของมบูรณาที่ไม่มีความเป็น
อิดส์ระ ถึงแม่จะคองอุกยงตายหรือจะคองไปอดตาย ก็มิได้
มีความหวาดหวั่น ทหารทเราเพียงใจอย่างสมบูรณกอยาก
หนีเพราะความคองการเสร์ภาพ เพราะฉะนั้นชวคเป็นอิน
ชาคว่าคนเรารักเสร์ภาพ น้อยกว่าความดีของมบูรณาในท ๆ ถูก
กคช ผู้ภาษิตเราม้อยู่ว่า คบคที่อยู่ได้คบใจอยู่ยาก ผู้เข้ชน

เห็นจะตมชอบเดยแต่ดกรม้ง การร็กเสีรภาพอย่าว่าแต่คน
 เดย แมแต่ดศวเตรณานมนกร็กเสีรภาพ ดัดวในดวณดัดว
 ที่เขาเดยงไว นนกรได้รบความเดยงคเป็นอย่างดี มีชองกิน, ท
 อยพร้อมบริบูรณ์ทุกอย่าง แต่ถาดองเป็ดกรงเขาที่โรมนกร
 หนทุกที่ นนกรเพราะความคองการเสีรภาพย้งกว่าความคช
 ภายอนเต็มไปดวยความไม่เป็นอดัดระ เพราะฉะนั้นโครง
 การเศรษฐกิจที่จะใช้ จะนำเสีรภาพมาสู่ราษฎรทัวไปน่นยอม
 ไม่จริงดงกต่างเดย

บทที่ ๖

รช ๓๘ การคศึกษา การทจิดให้ราษฎรได้รบการ
 คศึกษาน ไม่จำเป็นที่จะเป็นชองที่ทำได้แต่เมื่อรัฐบาศได้ทการ
 เศรษฐกิจแล้วเท่านั้น จะทำเมื่อใดกคงได้ หรือจะทำคอบ
 กับโครงการเศรษฐกิจชนิดอื่นก็ได้ การบงคบให้เรยนหรือ
 การบงคบต่างๆ นทำไม่ผู้เรยนจ้งชอบนกร ก็จะใช้การชกชอน

แทนมิได้หรือ ถ้าจะจัดการศึกษาก็ควรจะต้องชักชวนให้
ราษฎรรักการศึกษาและให้ความสะดวกในการศึกษา ทำไม
จะต้องใช้แต่ไม้บังคับคาลไป

ผู้เขียนกล่าวว่า ถ้ารัฐบาลได้ ไซวรี้โครงการ เศรษฐกิจ
แบบแผนราษฎรจะได้ รมดังที่ราษฎร พังปรารภนาทุกคนหมด
กว่าจะได้พบพระศรีอารียกันทั่วไปหมดนั้น ข้าพเจ้าอยาก
จะขอคัดค้านหน่อยว่า ในคำนำพระศรีอารียซึ่งมีผู้ทำนายไว้
นั้น คนไม่ต้องทำอะไรเลยนอนเฉยๆ ก็มั่งของพร้อม การ
บังคับกวดขันทางปกครองไม่มี เดรัจฉากเทศม เด่มอภาคก็มี
แต่ตามทศโคกต่างมาแคว้น จะเห็นได้ว่าถ้าดำเนินการตาม
โครงการเศรษฐกิจนั้นแล้วการมันจะตรงกันข้ามหมด การ
บังคับกวดขันมี งานก็ตองทำกันอย่างหนัก ซึ่งทุก ๆ ดูแล้ว
รูปร่างมันไกลไปในทางอเวจีของพระศรีอารีย มากกว่าสวรรค์
ของพระศรีอารีย ดังผู้เขียนกล่าว

นอกจากนั้นผู้ขอคัดค้านอยู่เบื้อง ๆ ว่า พระดัง
นั้นเป็น Socialism แต่อย่าตีความว่าการอยู่กินของดังนั้นต่างกัน

เป็นอันมากกับคนธรรมดา เพราะว่าพระองค์สนนหมเคืองยศ
 เห็นขวานใจเป็นธรรมสนตั้งอยู่เสมอประการหนึ่ง การอยู่
 การกินก็อย่างที่เขากว่าอยู่รุ่มร่ามและบิตนทบาท จนแม่แต่
 ยาทจะใส่ รักษาโรคก็ใช้มูลไม้มูร์ ไม่ได้มุ่งหาความดีช
 ดมบรรณทางกายทางโลกตั้งตั้งมนุษย์ทั่วไป และนอกจากนั้น
 พระตั้งสนนไม่คางายเอง คือไม่มีทงการอาชพอดัดระ หรือ
 การที่คณระตั้งจะมีจะคองทำ ตั้งมีไม่มีโครงการเศรษชุกิจที่จะ
 บังคับเพอนค้ำยกันให้เป็นทาช พระตั้งมีความเสมอภาค
 จริง โดยทพวณย ทจะคองปฏิบัต อย่างเดียวกันไม่ว่า จะเป็นเจ้า
 มนุษย์ธรรมดาทายนอกวัดทงต้น พระตั้งมีไมคองคิดถึงบุตร
 หदान เมื่อต้นชพแล้วเขาของก็เป็นของวัด ไม่คองให้ตก
 หदानเพราะไม่มีบุตรหदान ล้วนคนธรรมดาสนทำอะไรยอม
 จะเขาของสนเป็นของคคว เพื่อจะได้มอบไว้ให้แก่บุตรหदान
 ค่อไป บุตรหदानจะได้มีหน้ามีตากว่าคณอื่น ไม่มีใครจะ
 ทำอะไรโดยไม่มีนึกถึงคควโดย โดยเหตุนี้พระตั้งกับคนธรรมดา
 คางต่างกัน และพระตั้งจึงสามารถคควคณไปในทางแบบ
 โชเชยติดศได้

ตามคำทูลทำนายไว้ว่า พระคำสอนาพระศรีอารียะจะมา
 ถึงในโตกในปี พ.ศ. ๕๐๐๐ นั้นคงจะเป็นจริงได้กระมัง ถ้า
 จริงแล้วเวदानชงเป็นปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ก็คงจะยังไม่ถึงเวลาตาม
 คำทำนาย เพราะฉะนั้นถ้ายังไม่ถึงเวลาแล้วเราจะรีบด่วนไป
 ทำไม คนเราจะเชื่อคำทำนายอันศักดิ์สิทธิ์นั้น หรือจะเชื่อ
 บุคคลชาวต่างประเทศซึ่งยอมปล่อยให้ พวกพ้อง ก็นิยมมนุษย์ด้วย
 กันเอง เราก็ควรจะตงเชื่อคำทำนายอันศักดิ์สิทธิ์นั้นมากกว่า
 คำทำนายอื่นๆ ว่า จะยังไม่ถึงจนกว่าจะบรรจบ ๕๐๐๐ แล้ว
 ถึงแม้บุคคลเหล่านั้นจะว่าๆ มาถึงแล้วจะไม่เชื่อเขาทำไม อย่า
 ซึ่งลู่กัก่อนห้ามไปเลย ถ้ามจรับจะเก็บตนกิดปฤษะแต่
 เวลาที่ยังไม่ลู่หรือยังไม่โตพอ เราจะหาตอกหาผลไม่ได้
 เลยอาจจะม้แต่นาม แต่ถึงที่เปราะที่จะหักพาดงไปตอกเหว
 ตายกันหมด ก็เมื่อยงไมหนักถึงเวลาใด ทานายไว้แล้วคงน
 ก็เราตองทงไม่คิดถึงมันเสียพกหนึ่งจะมีตักกว่าหรือ และคอย
 ตงใจจะฟังแต่คำตงตอนของสมเด็จพระสมณ โคตมผู้เป็นพระ
 พุทธเจ้าของเราไปก่อนจนกว่าจะถึงเวลาจะคักว่ากระมัง คำ

ตั้งสอนของพระพุทธเจ้าของเรานั่น ท่านสอนให้เชื่อเหตุสุด
 พั้งเหตุพั้งผล ไม่ใช่บังคับให้เป็นทาสแบบพระเจ้าพระศรีอารีย
 คอยชิงตุ๊กก่อนห้ามตั้งที่โครงการเศรษฐกิจกำหนด

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันความสุขของราษฎร
 เงินเดือนและเบี้ยบำนาญราษฎร

หมวด ๑

ข้อ ๓๙ ถ้าเมื่อคิดจะประกาศพระราชบัญญัตินี้แล้ว
 ขอย่าได้ประกาศในนามของข้าพเจ้าเลย

ข้อ ๔๐ เงินเดือนนี้ พังคข้างเป็นความผันผวนจริงๆ
 เพราะถ้าคิดว่าสำหรับราษฎร ๑๑ ล้านนั้น ถ้าเราจะให้เงิน
 เดือนเฉลี่ยเพียงคนละ ๓๐ บาทต่อเดือนเท่านั้น ก็จะเป็นเงิน
 เดือน ๓๓๐ ล้านบาท หรือปีละ ๓๓๒๐ ล้านบาทเสียแล้ว
 เราจะไปเอาเงินที่ไหนมา รายได้ในทางภาษีที่เราเก็บได้เวลา
 นี้ อย่างสูงก็ราว ๓๐๐ ล้านบาท และเงินที่ราษฎรได้ในการ

ค่าขายต่างประเทศก็อยู่ในราว ๓๐๐ ล้านบาทตั้งแต่
 หนักรวมกันเข้าอยู่ในกระเป๋ารัฐบาลหมดก็คงเป็นปีละ
 ๔๐๐ ล้านบาท ทัศนคติว่ารัฐบาลจะจัดการเก่งเป็นอัน
 มาก จะสามารถขยายการงานในประเทศซึ่งทันทีอาจได้เงิน
 เพิ่มขึ้นเป็น ๓ เท่าเต็ม คือเพิ่มขึ้น ๓๐๐% เงินที่ได้อาจจะ
 อยู่ราว ๓๒๐๐ บาท ซึ่งก็ยิ่งต่ำกว่าเงินเดือนที่จะให้ราษฎร
 อยู่แล้ว ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศสยาม ณ บัดนี้นับว่าเป็น
 โภคทรัพย์แล้วก็มีอยู่ไม่เกิน ๒๕๐๐ ล้านบาท ถ้าจากทุนเท่า
 เราหารายได้ ๆ ปีละ ๓๒๐๐ ล้านบาท คือ ๕% ของทุนตั้ง
 หนักเป็นการประเสริฐอยู่แล้ว ดังนั้นจะเอาเงินที่ไหนมาให้
 เงินเดือนข้าราชการดังที่สัญญาไว้ว่าจะให้ความสุข หรือหวัง
 ทักต่างแล้ว รัฐบาลเองไม่เห็นเลย เห็นแต่ว่าเป็นความ
 ผันเท่านั้น นอกจากจะพิมพ์กระดาษออกเป็นเงินซึ่งมีราคา
 ๓ บาทของรัฐบาลใหม่เท่ากับ ๕ สตางค์ของเงินเก่า จึงจะ
 ทำตามโครงการนี้ได้บ้าง

หมวด ๒

ว่าด้วยการทำงาน

ข้อ ๔๑ มาตรา ๘ การคิดที่จะให้มีการสอบแข่งขัน
กันเขาทำงานและวงวิธิการตั้งนั้น เขียนง่ายกว่าทำมาก
การเป็นเสมียนนั้นมีคนอยากเป็นมากกว่าข้าราชการชนกรรม-
กรชุกดินมาก เพราะฉะนั้นเพราะแต่ในกรุงเทพฯ ก็อาจต้อง
สอบได้คนคง & แด้นคนก็ได้ เพราะคนทุกคนก็คงอยาก
เป็นเสมียนแล้วรัฐบาลจะไปจัดสอบที่ไหน ใครจะเป็นคน
ตรวจข้อสอบ มันเป็นการทำไม่ได้ง่าย ๆ

ข้อ ๔๒ มาตรา ๘ การเกยวชาวทศเขียนกดว่าว่าเป็น
งานเบาหน ขาพเจ้าได้ทราบจากผู้ที่เข้ามาแดงเขาว่าๆ หนัก
แน่ๆ เพราะจะต้องยงหดงแรงตากแดดทง ๆ วัณ ผู้เขียน
หรือผู้ชำนาญเคยมาบางแดงหรือยง ขาพเจ้าเห็นว่า ก่อน
ที่จะระดมคนแก่กับเด็กมาทำงานแดง ในพระราชบัญญัติ
ควรบ่งให้ชัดว่า ควรจะให้ระดมท่านพวกข้าราชการผู้ชำนาญ
และเสมียนทมอายุไม่เกิน ๕๕ ปี ดงมอทำงานเกยวชาวได้
ก่อนจะดกระมิง

ข้อ ๔๓ มาตรา ๓๐ บุคคลที่จะยกเว้นไม่ต้องมาเป็น
 ข้าราชการและยอมให้ทำการอาชีพไปเองนั้น ตามพระราช-
 บัญญัติว่า จะต้องมาให้แจ้งว่าตนมีทรัพย์สินรายได้ของมั้น
 คงที่จะเพียงพอได้ต่อก่อน ถ้ารัฐบาลเห็นความพอกจะยกเว้น
 หนี้เขาพเจ้าอยากทราบว่าจะเอาเกณฑ์อันใดมาวางกำหนด
 การลดบดจนที่อาจเป็นไปได้ทางดำเนินและแบบคน กอาจมีชน
 ได้ ดังใดกล่าวมาแต่ในการอธิบายคำสั่งแจ้งในเรือน ทาง
 คิดควรให้ราษฎรมาพิสูจน์ตัวเองว่า เขาเพียงพอไม่ได้แล้วถ้า
 รัฐบาลเห็นว่าเขาพิสูจน์ตัวเองได้ก็ยอมรับเข้าทำงานจึงจะถูก

หมวด ๓

ข้อ ๔๔ มาตรา ๓๒ ข้อความพึงดกเพราะดี แต่
 ได้ทราบความดกซึ่งดกใดแรงใจ และเขาพเจ้าใดแรง
 คอบแดง กคงเห็นผดขยขอเดยว คิขราษฎรจะต้องเป็น
 ดูกหนรัฐบาลแทน เพราะรัฐบาลเป็นผู้นำหนดทั้งเงินเดือน
 และราคาตั้งของ นอกจากนั้นการจบบัญชหักกตบดบหน

ซึ่งรัฐเซียว่าง่ายในขั้นต้นก็คงลำบากพออยู่ สำหรับใน
หมู่ราษฎรของเราซึ่งยังไม่รู้ การบวกดบคุณหาร

หมวด ๕

วินัยข้าราชการ

ข้อ ๔๕ ผู้เขียนกล่าวว่า ข้าราชการกรมกรจะต้อง
ทำงานเต็มความดีความถนัด ถ้าผู้ใดเกียจคร้าน จะถูกดงโทษ
เช่นการตัดเงินเดือน หรือเพิ่มเวลาทำงาน หรือดงโทษ
สถานอื่น นี้จะไม่เรียกว่าเป็นการกดขี่หรือ มีบริษัท
ใดบ้าง ที่เขาทำการดงโทษ ผู้เกียจคร้าน โดย การเพิ่มเวลาทำ
งานหรือการดงโทษสถานอื่นนอกจากประเทศรัสเซียแล้ว ก็
ไม่มีที่ใดดงโทษคนงานตามแบบนี้ การที่เมื่อก่อน ก็แปลว่า
ราษฎรทุกคน ถูกดงโทษ จำคุกตลอดชีวิตให้ทำงานหนักหมด
ทุกคนเท่านั้นเองใช่ไหม

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบเศรษฐกิจ

ข้อ ๔๖ พระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกัน ข้าราชการไม่

ยอมให้ประกาศในนามของข้าพเจ้า

ข้อ ๔๗ มาตรา ๓ นี้แปลว่ารัฐบาลจะห้ามมิให้
 ราษฎรทำนาทำสวนโดยดำฟังหมด การอาชีพทางรัฐบาล
 จะแย่งราษฎรทั้งหมด อันเป็นการตัดดีทริชอย่างน่าอนาใจ
 บัญญัติข้อนี้เป็นกรกตข้ออย่างร้ายแรง ราษฎรจะได้รับทุกข์
 อย่างหนัก ข้าพเจ้าไม่เห็นความยุติธรรมที่ใดเลย ที่รัฐบาล
 จะทำความเจริญให้ราษฎรโดยนำความลำบากมาสู่ราษฎรตั้ง
 นี้ ความเจริญสุขเช่นนี้ไม่เคยพบ สุขก็มีแต่พวกที่ควบคุม
 กิจการเท่านั้น ไม่ใช่สุขทั่วไป ถ้าจะให้ความสุขราษฎรแล้ว
 ทำไม่ไม่ทำโดยวิธีดังล่อน โดยออกเงินให้เขาๆ และวิธีอื่น ๆ
 ซึ่งไม่เบบวรตัดดีทริช ที่เขามาช่วยชวยาดงน ถาดงนไม่
 ใช้การกตขแต่จะอะไรจะเป็น ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการกตขอย่าง
 มหานรกทีเดียว

ข้อ ๔๘ การใช้สัมปทานโรงงานต่าง ๆ ก็คือจะคิด
 บับคนทะเลงเดกเดงน้อยโดยการเก็บภาษี และคอยจับผิด โน

ที่สุดก็ให้ลมไปเอง หรือรวบรวมเข้ารัฐบาลโดยหาว่าผิด
สัญญาตามแบบวิธีเขี่ยเท่านั้น

ข้อ ๔๘ ห้างร้านของคนต่างดาวทมิฬทางพระราชไมตรี

การที่คนต่าง ประเทศจะมาตั้งห้างร้านหนักคงไม่ละดวง เพราะ
เขามีสรัฐบาลของเขาช่วยคุ้มครองอยู่ คนไทยเดี๋ยวอีกหากคุ้มครอง
ไม่ได้เลย เพราะรัฐบาลถนัดกับกลายเป็นอริยศัตรูไปเสีย
ตั้งการที่อาจเป็นไปได้ดังกล่าวข้างต้น ในที่สุดก็จะเห็นได้ว่าการ
เป็นไทยนั้นเป็นการเดวที่สุด ผู้การเป็นคนต่างชาติแม้แต่เป็น
พลเมืองของจีนก็ไม่ได้ เพราะเป็นไทยนั้นถูกตัดดีทริหมด
แต่เป็นคนต่าง ประเทศถนัดบาย แะยอมเป็นการเสียใจที่
ผู้คิดต้องเป็นตงหน ด้วยเหตุอย่างเดียวกันคือ นำความเจริญมา
ใหญ่ชำนานาญการเศรษฐกิจต่าง ๆ เท่านั้น

ข้อ ๕๐ การใช้ล้มปทานสำหรับการเศรษฐกิจอื่น ๆ

ตามความใหม่บัญญัติของตนนั้นปรากฏว่า ถ้าไทยจะทำอะไรแล้ว
ต้องพิชัญจนตงเด่งก่ตนว่า ตนจะทำอะไร ถ้ารัฐบาลเห็นควร

จึงอนุญาต ส่วนชาวต่างประเทศนั้นจะทำอะไรก็ได้ไม่มีข้อ
ห้าม ทั้งนี้แสดงว่าคนไทยไม่ได้รับความเคารพเท่ากับคนต่าง
ประเทศเลย คนไทยนั้นมั่งคั่งในการเลี้ยงชีวิตดีกว่าคนต่าง
ชาติที่เขาอาศัยอยู่ในเมืองไทยเสียอีก การพิสดารนั้นไม่มีใครจะ
พิจารณาให้ถูกต้องได้ว่า ผู้ใดจะอดตายหรือไม่แค่นั้น ณ
บัดนี้ไม่มีใครอดตายสักคน แต่รัฐบาลจะเอาอะไรไปอ้าง
ใครบ้างที่จะยอมบอกได้ว่า เขาเลี้ยงตัวของเขาไม่ได้ นอก
จากพวกที่คิดหมิ่นความภูมิใจในการเป็นมนุษย์ ทาง
ที่ถูกแล้วควรให้ราษฎร พิสดารต่อรัฐบาล ว่าเขาเลี้ยงตัวไม่ได้
จึงจะเหมาะกว่า และรัฐบาลกับเขาคนเหล่านี้ไปตั้งให้เป็น
ข้าราชการอยู่ตามจังหวัดไหนที่จะจัดชนกแดดอกัน อย่าถามว่าคน
เรานอนไม่ชอบ Work House เราชอบเสรีภาพ

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดิน

ข้อ ๕๓ หมวด ๔ การบังคับซื้อที่ดินกีดกรมนน

เป็นการไม่ถูก เพราะเท่ากับตัดสิทธิไม่ให้ราษฎรทำนา
 ดมปทานที่ได้ให้ไปแล้ว กิจการ บังคับซื้อด้วย ภายหลังอีกใน
 ไม่ช้า ซึ่งเป็นวิธีการที่รัดเชี้ยทำกับพวก Kulak ในประเทศ
 รัสเซียพวก Kulak นั้น รัสเซียก็อนุญาตให้ทำนาโดยอิสระ
 เหมือนกัน แต่ถ้านาใดเจริญหรือรัฐขาดอาหารที่จะไป
 แจกจ่ายในสหกรณ์แล้ว ก็จัดการเก็บภาษีเป็นดังของ
 (In Kind) และจับผิดต่าง ๆ ในดมปทานและในที่สุดก็ริบ
 ทีเดียว พวก Kulak ก็ต้องไปหาหนทางใหม่หรือมิฉะนั้นก็ถูก
 เนรเทศไปในที่กันดาร หรือพระนั้นคนเด่นทั่วไป การคำนวณ
 ว่าจะได้เงินอย่างนั้น ใคร ๆ ก็คำนวณได้ไม่ยาก เพราะ
 เพราะเป็นจริงแต่ในกระดาษ ไม่เชื่อก็ดองดู อย่างไรเดี๋ยก็
 ไม่ได้เงินอย่างทศาคำนวณนั้นเป็นแน่ ถ้าจะได้สัก ๒๐% ของ
 จำนวนนั้น ก็นับว่าเก่งทีเดียวแล้ว

ข้อ ๕๒ มาตรา ๖ การขอให้ราคาด้วยใบกฐน ถ้าใบ
 กฐนราคาแตกเปื่อยไปโดยจริง ๆ ก็ได้ แต่การรัฐขาดชอกมาก

มายเช่นนี้แล้ว เมื่อไรจึงจะใช้เงินเขาคืนได้ แต่อย่างไรก็
ยังดีกว่ารีบเอาเฉยๆ และอย่างไรเสียก็คงไม่มีวันที่จะได้เงิน
สดในการขายนั้นเป็นแน่

ข้อ ๕๓ ภาษีมาตรา ๗ การเก็บภาษี มีข้อที่ลึกลับ
เหมือนกัน และการเก็บภาษี ถ้าเก็บเกินไปก็ทำให้การทำ
มาหากินล้ม เพราะฉะนั้นจึงได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าวิธีที่รัฐ-
บาลจะรีบของนั้น ไม่มีอะไรดีเท่ากับค่อยรีบเอาด้วยการ
เก็บภาษี

การเก็บภาษีการพนันอย่างเก็บคนดูปั่นนั้น ถ้าทำได้
ก็นับว่าเก่ง เพราะการปราบปรามการพนันนั้นไม่ใช่ง่ายอย่าง
การปราบฝิ่น ฝิ่นนั้นคนไม่ดูปั่นทั่วไป แต่การพนันคนเล่น
ทั่วไป การคำนวณว่าจะได้เงินอย่างนั้น ใครๆ ก็คำนวณ
ได้ไม่ยาก เพราะเป็นจริงแต่ในกระดาษไม่เชื่อก็ดองดู อย่าง
ไรเสียก็ไม่ได้เงินอย่างทศกัณฐ์นั้นเป็นแน่ ถ้าจะได้สัก
๒๐% ของจำนวนนั้น ก็นับว่าเก่งเสียแล้ว

หมวด ๓

ข้อ ๔๕ ธนาคารแห่งชาติ มาตรา ๘ การกู้เงินนั้น
ใดก็ตามมาข้างต้นแล้วว่กู้ที่ไหนด้วย ผิดสุดท้ายของธนา-
การแห่งชาติ ก็จะไม่หนอะไรไม่ได้เลย เพราะหมูนมากนัก
เครื่องม้นักคดจนหมดในที่ดุดักพากันดมไปตาม ๆ กัน นอก
จากนั้นจะตองออกพระราชบัญญัติฉบับหนึ่ง คือห้ามคน
ไทยนำเงินไปฝากต่างประเทศด้วย เพราะธนาคารชาติที่หมูน
เงินคังนี้ และตองให้รัฐบาลกู้ไปให้เงินเดือนราษฎรคังนี้
มันเป็นการนำเชื่อได้ยากว่าจะอยู่ไม่ได้ตมคนกัคงเอาเงินไปฝาก
ที่ธนาคารอนหมด

อย่าดมว่าโทษทรัพย์สินของเรานหมอยู่ ๒,๕๐๐ ล้านบาท
เท่านั้น เราจะไปรัดมาอย่างไรจึงจะได้เงินทุนเกินก่าตงที่โทษ-
ทรัพย์สินหมอยู่

ข้อ ๕๕ มาตรา ๘ การให้รัฐบาลกู้เงินได้ตามชอบ
ใจเองที่จะเป็นเหตุทำให้ธนาคารง่อนแง่น คดจนแคตจน

หมวด ๕

กรรมสิทธิ์ของเอกชน

ข้อ ๕๖ มาตรา ๑๔ นี้แปลว่าจะห้ามมิให้ราษฎรมี
สิทธิในที่ดินเลย ใครจะซื้อที่ดินหรือจองที่ดินก็ยอมไม่ได้
เพราะบัญญัติ ขอนห้าม ชัดเจนว่าไม่ให้ ใครถือ กรรมสิทธิ์ใน
อสังหาริมทรัพย์ได้ ดังนี้แปลว่าจะไร ไม่แปลว่ากรรมสิทธิ์
คดีทรัพย์สินของราษฎรจริงดังกล่าวแล้วข้างต้นหรือ บัญญัติ
ข้อนี้มา ย่อมเป็น กฎหมายประเค้น ข้อพิพาท อย่างชัด
เจนว่าคงใจจะคดีสิทธิและคดีทรัพย์สินจริง ๆ โดยไม่ต้องสงสัย

สรุปความ เรื่อง ที่ได้ พิจารณา มาแล้วนี้ ย่อมเป็น
ความเห็นส่วนตัวของข้าพเจ้า ซึ่งจะเป็นการถูก ต้องหรือไม่
ก็เป็นแต่ทางคิดของข้าพเจ้าเท่านั้น การที่จะรู้ กันได้ ว่าใคร
เป็นคนถูกหรือผิดก็ต้องตดตองดูเท่านั้นจึงจะเห็นได้ แต่มีข้อ
สำคัญอันหนึ่งที่จะเห็นได้ชัดเจนอย่างไม่ต้องเป็นดังที่ตั้งสงสัยเลยว่า

โครงการนั้นเป็นโครงการอันเดียวกันอย่างแน่นอนกับที่ประเทศรัสเซียใช้อยู่ ส่วนใครจะเอาอย่างใครนั้นข้าพเจ้าไม่ทราบ แต่คาดินจะเอาอย่างหอดวงประติษฐู ๆ หรือหอดวงประติษฐู ๆ จะเอาอย่างใดคาดินก็ตอบไม่ได้ ตอบได้อย่างเดียวว่าโครงการทั้ง ๒ นั้นเหมือนกันหมด เหมือนกันจนรายละเอียดเช่น Siogan ที่ใช้ และรูปของวิธีการกระทำการ จะผิดกันก็แต่รัสเซียนั้นแก้เสียเป็นด้าย หรือด้ายนั้นแก้เป็นรัสเซีย (ถ้าคาดินเอาอย่างหอดวงประติษฐู ๆ) ข้าพเจ้าดีก็แก้เป็นชาวฮาว หรือชาวฮาวก็แก้เป็นชาวฮาว รัสเซียเขาก็ดีอะไร ด้ายนั้นก็ด้อย่างนั้นบางรัสเซียเขาหาวิธีควบคุมอย่างไร ด้ายมาก็เดินวิธีควบคุมอย่างนั้นบาง ถ้าบำรุงเศรษฐกิจของรัฐเซียก็มีและในโครงการนี้ของเราก็มี โครงการนี้ภาคที่ ๑ ที่ ๒ ของหอดวงประติษฐู ๆ นั้นตรงกับโครงการนี้เศรษฐกิจอันใหม่ และโครงการ ๕ ปี (New Economic policy & Five Year Plan) ของรัสเซียทุกอย่างไป และคนที่ ๓ นั้นก็คือการเปลี่ยนแปลงภาพประเทศด้ายมิให้กลายเป็นคอมมิวนิสต์อย่างแท้จริง

อย่างรวดเร็ว ความชอบหมของพวกนี้้อยอย่างชัดเจนในร่างพระ
 ราชบัญญัติการประกอบเศรษฐกิจ ในข้อนี้ไม่ยอมให้ราษฎร
 มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ ก็เมื่อโครงการเหล่านี้คือโครง
 การอย่างเดียวกับที่ใช้อยู่ในประเทศรัสเซียดังกล่าวแล้ว ถ้า
 รัฐบาลเราบังคับการ กระทำทุกอย่างไปโดยตลอด ก็เปรียบ
 เหมือนรัฐบาลเราช่วยให้เข้ามาคม Third International ที่มี
 ความประสงค์จะเปิดโลกให้กลายเป็นคอมมิวนิสต์นั้นดำเนินการ
 การไปถึงจุดประสงค์ได้ โดยง่าย เพราะการที่เราจะดำเนินการ
 การตามนั้น ในที่สุดเราจะกลายเป็น คอมมิวนิสต์
 ไปอย่างแน่นอน การเป็นคอมมิวนิสต์นั้นเป็นเพราะการ
 เศรษฐกิจเป็นไปในทางคอมมิวนิสต์ ไม่ได้กล่าวความว่า รัฐ
 ชาติจะจัดทำให้ ผู้หญิงเป็นของกลางดังที่พวกมัน แต่อย่างไรก็ดี
 ประเทศสยามย่อมจะต้องกลายเป็นคอมมิวนิสต์ประเทศนับเป็น
 ที่หนึ่งในโลกของประเทศรัสเซีย การที่สยามจะได้รับตำแหน่ง
 นั้นนั้น ไม่มีใครจะตั้งใจเท่ากับรัสเซียและเข้ามาคม Third
 International แต่ส่วนประเทศอื่น ๆ แล้วเขาก็ไม่พอใจเลย

ความไม่พอใจที่เขาแสดงต่อวิธีเขียนเวदानัมเท่าใด เราก็ยอม
 เห็นประจักษ์ชัดเจนแล้ว เราจะอยากให้เขาไม่พอใจในเมือง
 เราคิงหนหรือ การที่จะแก้ความการทำตงนถาเราไม่ได้ไปรบ
 กวนใครเป็นการทำภายในประเทศของเราเอง และไม่มีข้ออัน
 ใดที่ชัดในสันคินว่าเป็นคอมมิวนิสต์นั้น ย่อมไม่มีประโยชน์
 เพราะทุก ๆ ชาติ ยิ่งพวกเพื่อนบ้านของเราแล้วเขาไม่โง่เลย
 จะคบตาเขาเดินไม่ได้คตอง ๆ เป็นแน่ เพราะความจริงที่เขา
 เห็นว่าเรา เดินอย่างวิธีเขียน นั้น ถพอดที่จะทำให้เขาเข้าใจแล้วว่า
 เราจะกลายเป็นอะไรไปในที่สุด มียเราจะบอกว่าเราไม่เป็น
 คอมมิวนิสต์ไปให้คอแทบแตกเขาก็ไม่เชื่อเราเลย ก็เมื่อเขาไม่
 เชื่อเราคิงหนจะเป็นภัยมากกว่าที่จะเป็นคุณ ตามที่กล่าวมา
 แล้วข้างคินในเรื่องที่เราจะอาจถูกบกรุกให้ เป็นการเดี่ยอดัระ
 ภาพได้ เราจะมีคพูดว่าไม่กต้ว ๆ นั้น เป็นการพูดอย่างผู้หญิง
 ที่เป็น Hysteria เท่านั้น เพราะใคร ก็ยอมเห็นได้ ชัดเจนนว่า
 ประเทศสยามมิได้ มีฐานะเหมือนวิธีเขียนในการ บ้องกันภัยภาย
 นอก วิธีเขียนใหญ่กว่าสยามมากนัก ใครจะไปอะไรก็ได้ยาก

รัฐบาลจะไม่ยอมให้คนไปทำการค้าขายอิสระ ถ้าขึ้นไปทำ
 เขาภายหลังอาจเสียหายได้เปล่า ๆ ก็ได้ เพราะฉะนั้นในขณะ
 นี้ข้าพเจ้ายังไม่เห็นด้วยกับโครงการเศรษฐกิจของหลวงประ
 ดิษฐ ๑ ในขณะที่ให้รัฐบาลดำเนินการบำรุงเศรษฐกิจไป
 ในทางส่งเสริมช่วยแนะนำ เช่นส่งเสริมผู้ที่ประสงค์จะตั้งโรง
 งานโดยไม่เก็บภาษีมากเกินไปจนอยู่ไม่ติด แต่รัฐบาลก็ควร
 จะต้องระวังอย่าให้ ผู้ที่คิด ตั้ง โรงงาน นี้เขาเปรียบคนงานมาก
 เกินไปในทางที่ผิด และนอกจากนั้นก็จัดการแนะนำให้ราษฎร
 เขาร่วมมือกันทำสหกรณ์ให้ไกลไปในทางที่ทำอยู่ในเดนมาร์ก
 และตงนาของรัฐบาลรับคนที่ไม่มีงานทำ และคนอื่นที่สมัครเขา
 ไปทำงานแต่คงตัวอย่างวิธีทำนาอย่างดี และจัดการบำรุงใน
 ทางการค้าขายอื่นๆ ก็น่าจะดีอยู่ หรือจะคิดแก้ไขอย่างใดบ้าง
 ให้เหมาะแก่โอกาสก็ควร แต่ส่วนโครงการเศรษฐกิจแบบ
 หลวงประดิษฐ ๑ นี้ควรเลิกด้วยความคิดเสีย เพราะแทนที่
 จะนำมาซึ่ง ความสมบูรณ์ ของประเทศ บ้านเมือง ดังกล่าวนี้

